

O miših in ljudeh

John Steinbeck

Prevod in adaptacija: Rok Sanda

Prevod: Rok Sanda
Adaptacija: Rok Sanda
December 2019
Copyright © Rok Sanda

Rok Sanda
Mali Kamen 29a, 8281 Senovo
+386 40 642 040
rosa835@gmail.com

O besedilu

Dejanja in prizori

1. dejanje	6
1.1. Sama ob reki	6
1.2 Prihod v barako	15
2. dejanje	28
2.1. V baraki zvečer	28
2.2. Pri Madžaru v lopi	44
3. dejanje	52
3.1. Skedenj in seno	52
3.2. Znova ob reki	60

Liki

JURIJ	Moški srednjih let; pameten, a reven. Hodi s trebuhom za kruhom delat od kmetije do kmetije.
LENČI	Moški srednjih let; umsko zaostal. Hodi za Jurijem naokoli, ima preprost pogled na svet, obseden je z živalicami.
CIRIL	Ostarel moški; invalid s poškodovano desno roko. Živi in dela na ranču.
ŠIBA	Moški srednjih let; terenski šef in glavni trajbar na ranču.
KODRIČKA	Mlada punca; sveže poročena s Kodričem, sinom šefa na ranču.
KODRIČ	Mlad moški; sveže poročen s Kodričko, sin šefa na ranču.
KAREL	Moški srednjih let; poročen z Vinko. Drugi trajbar na ranču.
VINKA	Ženska srednjih let, poročena s Karlom. Delavka na ranču.
GRBA	Ostarel moški; madžarskega porekla. Najnižji delavec na ranču.

Situacija

Zgodba se odvija v neznanem času nekje v bližnji prihodnosti. Nekaj se je zgodilo s svetom, da so ljudje znova prisiljeni živeti bolj odvisno od zemlje. Dogajanje je nekje v Sloveniji, ki je postala zaprta, izolirana država. Najbrž je tako tudi drugje, vendar tega nikoli ne izvemo. Čas je skrajno nelagoden za življenje, vsi so odtujeni in osamljeni.

Opomba prevoda in adaptacije

Dialekt je bil prenesen iz dialekta ameriškega nižjega delavskega sloja iz okolice Kalifornije (kakršen je bil blizu Steinbecku) v posavski in senovski dialekt (kakršen je blizu prevajalcu). Ta dialekt ni predpisan! Vsak igralec ima proste roke, da spremeni v svoj dialekt, v kolikor je precej domač, precej umazan in precej odmaknjen od knjižne slovenščine (ki je po skromnem mnenju prevajalca štorasta na odru).

V adaptaciji sem prenesel celotno dogajanje v slovenski prostor. V originalnem besedilu se pojavi oseba temne polti, ki je tudi večkrat deležna tiste najgrše psovke ameriškega besednjaka. Slovenščina nima enakovredne besede tisti, saj nimamo te močne zgodovine zatiranja črnske rase, zato sem se odločil, da lik popolnoma predugačim in sem ga naredil v ... Madžara. Ker s tem ohranjam tujost, drugačnost, a jo abstrahiram stran od konkretnega. Naj se vsaka izvedba odloči zase, ali obdrži Madžara madžarskega, ali ga bo spremenila morda v kakšnega južnjaka, priseljenca, drugorazrednega državljana. Vse te vrline človeškega zaničevanja se v odnosu do Madžara v tej adaptaciji ohranjajo. Madžar je pa samo beseda.

Miški

Robert Burns; prevod: Janez Menart

ki sem jo izoral z gnezdom vred
novembra 1785

Ti, bitje drobno, trepetavo,
oh, s kakšno grozo begaš v travo –
ne beži, no, tako brezglavo,
saj te, sirotko,
ne bom preganjal čez planjavo
z morilsko otko!

Žal, da Človekove postave
razrušile so red Narave
in vnesle vanj nráví nezdrene,
ki vzrok so tega,
da človek, brat tvoj, plod narave,
te smrtno zbega.

Že res, vem, kaj velijo kmeti...
Pa kaj? vsi moramo živeti!
Kak klas pri snopu več požeti
je majhna stvar,
bog z njim, prav rad si dam ga vzeti,
le kaj mi mar!

Tvoj domek strt zaradi mene,
vse bilke v sapah raznesene,
za novo gnezdo pa nobene
zelene trave,
a sever že suh veter žene
sem čez dobrave!

Na pusta polja si strmela
 vedoč, da pride zima bela,
 in mislila, da boš živela
 v zavetju tal,
 potem pa – resk! – je plug sred dela
 ti dom razklal.

Ta kupček listja, bilk in trav
 te mnogo pridnih zob je stal,
 zdaj za ves trud pa izoral
 sem te na plano,
 kjer boš trpela dež, zmrzal
 in sneg in slano.

A saj ne pričaš nam le ti,
 kako prav nič gotovo ni:
 načrti miši in ljudi
 se brž skazé
 in nam od upov le skrbi
 in jok pusté.

Še srečna si v primeri z mano:
 ti zreš le škodo zdaj zadano,
 a jaz na muke neprestano
 nazaj strmim
 in tipam pot naprej v neznano
 in se bojim.

1. dejanje

1.1. Sama ob reki

Četrtek zvečer. Rečni breg sredi gozda. V daljavi slišimo grmenje, ki jenja. Oder je prazen, tišina in večerna svetloba. Na oder prideta JURIJ, manjši moški, ki si pozorno ogleduje okolico, za njim pa LENČI, ogromen moški s praznim pogledom, ki v vseh stvareh oponaša JURIJA, brez da bi točno vedel kaj počne. Oba imata sodobne nahrbtnike in pohodniške pelerine. Zmočena sta. Deža več ni. Ustavita ob vodi. JURIJ vrže nahrbtnik na tla, LENČI za njim ponovi. Nato se LENČI zapodi z glavo v vodo in piye, da vse naokoli šprica.

JURIJ (tečno): Matr, Lenči, dej ne preveč spit. (gre do njega in ga strese) Lenči, a si me slišu? Ti bo slab, tak ku ti je blo učeri.

(LENČI pomoči celo glavo not, kar s klobukom. Ko sedi ob robu reke, mu kaplja s klobuka)

LENČI: Kak je dobr. Dej še ti mal spij Jurči. Dej še ti mal, dej.

JURIJ (poklekne, pomoči prst v vodo): Nism čist ziher, de je dobra tale voda. Men zgleda mal usrana.

LENČI (oponaša, pomoči prst): Dej poglej kak voda utripa, Jurči. Lej ka sm naredu.

JURIJ (pije z rokami v čašo): Okus ma vredi. Sam se ji nikamor ne mudi. Lenči, če voda ne teče je raj ne pit. (brezupno) Ma sej ti bi še iz jarka ven pil, če bi bil žejn.

(Se opljuska po obrazu, se drgne, gre nazaj na rit in se prime za kolena. LENČI, ki ga je opazoval, nato ponovi točno tako kot je JURIJ naredil)

JURIJ (začne utrujeno, nato čedalje bolj jezno): Jebemtimatr. Sej bi se lahk direkt do ranča prpelala. Tist šofer busa ni vedu ka govori. 'Sam še mal naprej po glavni cesti' je reku. 'Se sploh ne pretegneš.' matr, skor sedm kilometru! Zihr se mu sam ni dal ustavt pr ranču... Zihr je sam prelen. Sam u mest se mu pa da! (zamomlja) 'Sploh se ne pretegneš.' Matr mu...

LENČI (boječe): Jurči?

JURIJ: Ja... Ka bi rad?

LENČI: Kam pa grema midva, Jurči?

JURIJ (besno povleče klobuk z glave): A pol si že pozabu al ka? In ti morm spet puvedat. Matr si ti zmešan!

LENČI (nežno): Pozabu sm. Pa sm se matru, de ne bi. Milu matr, de sem se res matru!

JURIJ: No dobr, no dobr. Ti bom povedu še enkrt. (Sarkastično) Sej nimam nč bolšga za delat. Zaka pa ne bi ti pol razlagu stvari. Mam vsaj kak posu. Ti pozabiš, js ti pa spet razlagam.

LENČI (nadaljuje od prej): Matru sm se pa matru, sam ni neč pumagal. Se pa spomnim o zajčkih, Jurči!

JURIJ: Matr, ti pa te tvoji zajci. Nč druga se ne spomniš ku te zajce. A se spomneš, de si stal na glavni ulci pa gledu v oglasno desko?

LENČI (navdušeno): Ju, sevede se spomnem! Tega se spomnem ... sam ... ka sma pa pol delala? Spomnem se, de so ene punce šle mim, pa si reku-

JURIJ: Nema veze ka sm reku! Se spomneš, de sma šla v eno pisarno pa so nama dal delavske kartice pa bus karte?

LENČI (samozavestno): Ju, sevede, Jurči... Zdej se pa spomnem. (seže v žep suknjiča, njegova samozavest izpuhti. Zelo nežno.) ...Jurči?

JURIJ: Ja?

LENČI (obupano zre v tla): Js pa nimam več svoje. Sm jo mende, de sm jo zgubu.

JURIJ: Je nis nikol mel. Js mam od obeh. Ka ti misliš, de bi ti pustu, de maš pr seb svoje papirje?

LENČI (neverjetno olajšan): Js sm pa mislu, de sm jo dal u stranski žep. (Vtakne roko nazaj v žep.)

JURIJ (ga ostro premeri. Ko ga gleda, LENČI povleče roko nazaj iz žepa.): Ka si pa vzel iz žepa?

LENČI (prebrisano): Neč nimam u žepu.

JURIJ: Sej vem de ne. U roki maš zdej. Ka maš to u roki?

LENČI: Neč nimam, Jurči! Prsežim!

JURIJ: Ajde, dej sem!

LENČI (drži zaprto pest stran od JURIJA): Sam ena miška je!

JURIJ: Miš? Živa miš?

LENČI: Ne, sam ena mrtva miška. (Zaskrbljeno) Sam je nism js ubil. Res nism. Našu sm jo. Našu sm jo mrtvo.

JURIJ: Dej jo sem!

LENČI: Dej mi jo pust jo met, Jurči.

JURIJ (strogo): Dej jo sem! (LENČI nerad da miš JURIJU) Pa zaka bi sploh rad mel mrtvo miš?

LENČI : S palcom sm jo božu ko sma hodla.

JURIJ: No, nobene miši ne boš božu dokler boš z mano hodu. Zdej pa de vidma, če veš kam grema. (Vrže miš v grmovje preko reke)

LENČI (se ustraši, nato se skrije v kolena od sramote): Spet sm pozabu.

JURIJ: Jebemumatr! (se preda) No, posluši, delala boma na ranču, na takem ranču ko sma prej delala na severu.

LENČI: Na severu?

JURIJ: U Žagi!

LENČI: Aja, sevede, sej se spomnem! U Žagi.

JURIJ (še vedno izredno potrpežljivo): Ta ranč na kerga grema je tamle dol še kake pol kilometra. Tja grema pa se boma s šefom pomenla.

LENČI (ponovi, kot bi bil v šoli): S šefom pomenla!

JURIJ: Zdej pa posluš! Js mu bom dal delavske kartice, ti boš pa tiho ku miška. Čist pr mir boš bil pa čist nč ne boš reku.

LENČI: Čist nč ne bom reku!

JURIJ: K če bo pogruntu kak zmešan bedak si ti, lah kr pozabma na ta posu. Sam če te pa najprej vid dela, predn te sliš govorit, pol sma pa zmagala. Si zastopu?

LENČI: Ja, Jurči ... Sevede. Čist sm zastopu.

JURIJ: Dobr. No, pol ko boma pršla do šefa ... boš ti ... ka boš naredu?

LENČI (napenja možgane): Ammm ... Ammm ... čist nč ne bom reku ... čist pr mir bom bil.

JURIJ (zelo olajšano): Tako ja, pridn poba! Zdej pa dvakrt al pa trikrt ponov, de ja ne bi pozabu.

LENČI (potihno brunda sam pri sebi): Čist nč ne bom reku ... čist nč ne bom reku.

(Njegovo brundanje zamre v šepet)

JURIJ: Pa tudi nč tko grdega ne boš naredu tak ku si u Žagi.

LENČI (zbegano): Tak ku sm u Žagi?

JURIJ: A pol si to tud pozabu?

LENČI (zmagoslavno): Iz Žage so naj nagnal!

JURIJ (jezno): Kaj so naj nagnal! Zbežala sma! Sej so naj iskal, sam naj niso našl.

LENČI (veselo): Tega pa nism pozabu, ziher de ne!

(JURIJ se uleže na pesek, roke si prekriža pod glavo. LENČI ga spet oponaša.)

JURIJ: Ti si en živ problem. Če te ne bi imel skoz na svoji riti, matr, živu bi ko ptič na vej. Kak lepo bi živu, matr.

LENČI (upajoče): Zdej boma na ranču delala, Jurči.

JURIJ: Ja, dobr, to zdej veš. Sam dans boma kr tuki prespala, zato ker ... k js tko hočm. Hočm zuni spat.

(Luč jenja, večeri se. Rahel veter piha, vrtinči listje. V daljavi tuli pes.)

LENČI: Zaka pa ne grema na ranč na večerjo? Na ranču majo večerjo.

JURIJ: Kr tko. Zato k mi je všeč tukile. Jutr boma začela delat. Sm vidu trajbarje ob cesti. Najbrž boma spet nakladala ječmen. Pemetavala tiste žakle proklete, de nama bojo kosti pokale. Sam dans bom pa še ležu točn tule in u luft gledu! Dans ni še nobenga žakla pa nobenga šefa. Dans se pije ... na hišo. Mava lušno hišo tukile.

LENČI (se dvigne na kolena in žalostno pogleda JURIJA): Ka ne bo nč večerje blo?

JURIJ: Sevede bo bla. Pejd nabrat mal dračja. Mam sabo tri konzerve fižola. Js jih bom odprl, ti boš pa ogn naštimu. Pa jih boma direkt iz konzerve pojedla.

LENČI (prijazno): Js mam fižol rad s kečapom.

JURIJ: No, sam kečapa pač ni. Dej bejš že po tisto dračje. Pa da ne bi kakšne lumparije zganju. Še mal pa bo tema.

(LENČI štorasto vstane in izgine v grmovje. JURIJ potegne iz cule tri konzerve fižola in odpre dve. Čez čas sunkovito premakne glavo in prisluškuje. Iz smeri, v katero je krenil LENČI, se zasliši tiho šelestenje. JURIJ gleda za njim, zmahuje z glavo. LENČI pride nazaj, v roki ima nekaj dračja)

JURIJ: No tko, zdej mi pa dej to miš.

LENČI (se očitno dela nedolžnega): Ka to, Jurči? Js nimam nobene miške.

JURIJ (iztegne roko): Ajde! Dej mi jo! Ne boš ti mene farbu. (LENČI se obotavlja, stopi nekaj korakov nazaj in se obrne, kot da bi rad zbežal. JURIJ hladno) A mi boš dal to miš al te bom mogu spet usekat?

LENČI: Ka če ti dam, Jurči?

JURIJ: Dobr ti veš ka! Tisto miš mi dej.

LENČI (skoraj v solzah): Ne vem zaka je ne bi smel met. Od nobenga miška ni.

Nobenim je nism ukradu! Našu sm jo, ob cesti je ležala. (JURIJ jezno tleskne s prsti in LENČI mu položi miš v dlan.) Nč grdga nism počel z njo. Božu sm jo. To pa res ni nič grdga.

JURIJ (vstane in zaluča miš daleč v grmovje. Nato gre k tolmu in si umije roke.): Majmun zmešan! Si mislu, de me boš okol prinesu, al? A misliš, de nism vidu kak si cel mokr, ko si jo šou u vodo iskat? (LENČI cvili kot kužek)

Ko dojenček se cmizdraš. Matr, tak vlki dec pa taka mala jokica! (LENČI skuša nehati, a ustnice mu še vedno drhtijo in na obrazu vidimo napor. JURIJ mu za trenutek položi roko na ramo.) Lenči, dej no... Sej ti je nism vzel k sm žleht. To ni bla sveža miška. Pa še zlomu si jo, ko si jo božu. Ko boš dubu kako svežo ti bom pustu, de jo maš za neki cajta.

LENČI: Nč js ne vem, kje bu še kaka miška bla. Ena guspa mi je včasih kako dala.

Usako, ki jo je dobila, jo je men dala. Sam tista gospa več ni tuki zdej.

JURIJ: A ena gospa? ... Daj mi že te veje ... Še tega se ne spomneš kdo je bla tista gospa? Tvoja teta Klara je bla to! Pa ti jih je nehala dajat, al? K si jih zmeri ubil.

LENČI (žalostno in opravičujejoče): Če so ble pa tak mičkene. Sm jih božu, pol so me pa ugriznle, pa sm jih sam mal za bučko uščipnu, pa so prec mrčale k so ble take mičkene. Ju, kak bi rad, de bi kmal dubila tiste zajčke, Jurči, k zajčki niso tuk mičkeni.

JURIJ: Ma dej zdej še s temi zajci! Dej grema raj jest!

(Vmes se je nočilo. Ko JURIJ zakuri ogenj, je to še edini vir svetlobe. JURIJ poda LENČIJU odprto konzervo fižola.)

JURIJ: Matr, to je fižola za štir ludi!

LENČI (sedi na drugi strani ognja in potrpežljivo reče): Js ga mam rad s kečapom.

JURIJ (eksplodira): Ja, ga pač nimama. Točn tist ka midva nimama, točn tist bi ti rad mel. Jebemumatr, kak lušn bi jst lahk živu, če bi bil sam. Sprot bi lah dubu šiht pa nobenih problemu ne bi blo... In ko bi blo konc mesca bi vzeu svojih pet taužnt tolarju pa bi šou direkt u mest pa bi lah počeu ka bi hotu. Lah bi šou na babe, lahk bi šou jest kam bi hotu. Karkol bi si lahk naroču.

LENČI (nežno kontrira): Sej js nočm nobenga kečapa.

JURIJ (nadaljuje enako silovito): Pa vsak mesc bi lahk to naredu. Dva litra viskija, karte špilu, ka bi hotu. (LENČI se dvigne na kolena in pogleda čez ogenj, na obrazu ima prestrašen izraz.) Sam ka mam jst? (gnusno) Tebe mam. Ki ne znaš obdržat enga šihta, pa še js letim zarad tebe.

LENČI (popolnoma prestrašeno): Js nism nč hotu, Jurči.

JURIJ: De se morm gor pa dol po celem svetu sprehajat. Pa sej to še ni najhujš. Ti morš še probleme delat! Ti morš grde stvari počet, de te morm pol jst iz dreka vlečt. Niso tažlehtni ljudje tisti, ki delajo največje probleme. Ne, tabutasti so tisti, ki jih delajo. (kriči) Ti norc zmešan, zarad tebe mam skoz same probleme. (LENČI skuša z rokami ustaviti JURIJEV plaz besed. JURIJ nadaljuje sarkastično.) Sej obleko od tiste punce si hotel samo malo potipat,

al? Mal si jo hotu pobožat, ko da je miška? Ja kak, jebemti, nej bi pa ona vedla, de hočeš sam mal obleko potipat? Kak nej bi vedla, de bi jo ti sam mal rad držu, ko kako miško?

LENČI (panično): Nism hotu, Jurči!

JURIJ: Ne, sevede nisi. Pa tud nis hotu, de bi začela tult ko sirena. Pa tud nis hotu, de bi se midva pol cel dan u namakalnem kanalu skrivala pa gledala kak mim tečejo s puškam pa naj iščejo. Skos je neki, ka ti nis hotu. Jebemti, da bi te najraj zaprl v kletko pa not spustu milijon miši, pa nej one tebe mal božajo. (JURIJEVA jeza nenadoma izpuhti. Šele zdaj je opazil izraz groze na LENČIJEVEM obrazu. Osramočeno pogleda v ogenj in uspe z rezilom žepnega noža izbezati iz konzerve malo fižola, ki si ga zdaj z nožem nosi v usta.)

LENČI: (po daljši tišini) Jurči! (JURIJ se mu nalašč ne oglasi.) Jurči?

JURIJ: Ka bi rad?

LENČI: Sej sm se sam hecu, Jurči. Js nočm nobenga kečapa. Js ne bi de bi jedu kečapa pa če bi bil tuki, de ga ne bi.

JURIJ (jezen, a ga je sram): Če bi ga mela, bi ga lahk jedu. In če bi jst mel taužnt tolarju, bi ti kupu en šopek rož, jebemti.

LENČI: Js ne bi jedu kečapa, Jurči. Čist celga bi ga teb dal. Tak fejst bi si lahk našpricu fižol, de bi plavu u njem. In js ga ne bi niti mal, de ga ne bi.

JURIJ (se noče pomiriti, noče pogledati LENČIJA): Če sam pomislim, kak lušn bi mi blo brez tebe. Se mi kr zmeša. Nobenga mira nimam!

LENČI: A ka bi rad vidu, de bi js šou de bi, pa de bi te pustu samga?

JURIJ: Ja kam bi pa ti lah šou?

LENČI: Šou bi ... Lahk bi šou u tiste hribe. Pa bi tam našu eno jamo.

JURIJ: In ka bi jedu? Nimaš niti tolk pik u glavi, de bi si lahk za jest najdu.

LENČI: Bi že našu, de bi jest najdu. Js ne rabm nubene fine hrane s kečapom.

Lahk bi ležu na sonc in pa mi noben ne bi nč hotu. Pa če bi našu kako miško, bi jo lahk obdržu. Mi noben ne bi mogu, de bi mi jo vzel.

JURIJ (končno dvigne pogled): A sm bil grd, a ne?

LENČI (nadaljuje, ker zmaguje): Če me nočeš de sm tuki, js grem lahk takoj u hribe, če me nočeš, pa si najdem eno jamo. Lah grem takoj ko hočm lah grem.

JURIJ: Ne, no. Posluš me! Saj sm se sam mal hecu. Sej veš, de te hočm tuki. Pr miškah je problem u tem, de jih prec pobiješ. (se ustavi) Ti bom povedu ka bom naredu, Lenči. Ob prvi prilki ti bom zrihtu enega kužeka. Mrbit ga pa ne boš ubil. To bi blo velik bolš ko pa miš. Ga boš lahk bolj na fejst božu.

LENČI (se še vedno brani): Ker če me nočeš, ti morš sam rečt. Bom šou prec u tiste hribe pa sam živu. Pa mi ne bo noben mogu miške vzet.

JURIJ: Pa sej hočm, de si tuki, no. Matr, saj te bi še kdo ustrelu, ko bi mislu, de se kak volk al pa medved okol klati. Z mano ostan. Tvoji teti Klari ne bi blo všeč, če bi sam naokol vandru, pa magari je mrtva.

LENČI: Jurči?

JURIJ: Ja?

LENČI (navihano): Dej mi puvej... Tak ku si mi že prej.

JURIJ: Ka nej ti povem?

LENČI: O zajčkih.

JURIJ (spet na robu jeze): Ne boš ti mene farbu!

LENČI (roteče): Dej no, Jurči ... Puvej mi! Prooosim! Tak ku si mi že prej.

JURIJ: Ti je fajn to, anede? No, nej ti bo, bom ti pa povedu. Pol si boma pa nardila postlo pa večerjo jedla.

LENČI: Kr dej, Jurči. (Odrola si spalko, se uleže na stran, z eno roko podpre glavo. JURIJ tudi razpre svojo spalko, se usede nanjo po turško, nato pa pripoveduje, kot da je že tisočkrat.)

JURIJ: Taki ludje, ku sma midva, taki ko delajo na rančih, to so ti najbol osamleni ludje na svet. Nobene familije nimajo. Nikamer ne spadajo. Pridejo na ranč, se mal matrajo, naberejo svoj kupček, pol pa prec u mest pa cel kupček spihajo. In pol sprot spet na drug ranč, spet si križ lamat za tist mali kupček. Neč nimajo, kar bi se veselil, k čem bi se premikal.

LENČI (navdušeno): Točn to, ja, točn to! Zdej pa puvej, kak je z namadvema.

JURIJ (skoraj na pamet): Z namadvema je pa drgač. Midva mama neko prihodnost. Midva mama enga za pogovarjat se pa enga k mu ni vsejen. Nama ni treba sedet za šankom pa gnar stran metat sam zato k se ne bi mela kam dat. Če se tej tadrugi slučajn znajdejo v arestu lah kr zgnijejo not, k čist nobenga ne briga za njih.

LENČI (se ne more več zadržati in nadaljuje govor): Z nama pa ni tak! In zakaj ne? Zato ... zato, ker mam js tebe, de skrbiš za mene ... ti maš pa mene, de skrbim za tebe ... in zato ni z nama tako! (se zasmeje.) Kr dej, Jurči!

JURIJ: Sej znaš na pamet. Kr sam dej naprej.

LENČI: Ne, ne. Ne vem čist use. Povej, kak bo blo.

JURIJ: Enkrt drugič.

LENČI: Ne, zdej puvej, kak bo blo!

JURIJ: No, dobr. Enkrat boma nabrała skup en vlki kup gnarja in pol boma mela eno hiško pa mal zemle pa kravo pa prašičke pa ...

LENČI (kriči): Pa boma od zemle vesela in debela! Pa zajčke boma mela. Dej, Jurči, puvej no! Puvej, ka boma mela na vrtu. Pa o zajčkih u kletkah puvej. Puvej o dežu pozim ... pa o pečki ... pa de je smetana na mleku tak na gosto, de jo lah režeš. O tem puvej, Jurči!

JURIJ: Pa ka ko bi sam povedu, sej tak znaš vse na pamet!

LENČI: Ni isto, če js puvem. Kr dej no. Puvej, kak bom js merku na zajčke.

JURIJ (vdano): No, dobr, mela boma vrt za zelenjavo pa kletko za zajce pa kurnik.

In ko bo pozim dežval, boma lahk rekla nč ne bomo dans delal. Lepo si boma zakurla u pečki pa se usedla zram pa poslušala dež, kak po strehi tolče. Dobr no! (Začne jesti z nožem.) Nimam več cajta za to. (Se vrže v hrano. LENČI ga skuša oponašati, a z vsakim grižljajem nekaj fižolov leti naokoli. JURIJ maha z nožem, ko govorí.) Ka boš reku jutr, če te bo šef kej uprašu?

(LENČI se ustavi sredi grižljaja, pogoltne na silo. Cel se napenja od tuhtanja.)

LENČI: Ammm ... Čist nč ne bom reku.

JURIJ: Pridn! Točn tko, ja. Ka pa vem, mrbit ti pa gre mal na bolš. Zgleda ti bom res lah dovolu, de merkaš na zajce... še posebi, če si boš tak dobr zapomnu stvari.

LENČI (se kar davi od ponosa): Js si lah use zapomnim, matr-matr!

JURIJ (kot bi se pravkar spomnil, pokaže na LENČIJA z nožem): Lenči, dobr poglej okol sebe. Si boš lah zapomnu tale plac tuki? Ranč je prbližn pol kilometra u tisti smeri. Sam ob reki greš, pa boš pršu do sm.

LENČI (pozorno gleda okoli sebe): Sevede si bom zapomnu. A si mrbit nism zapomnu, de čist nč ne bom reku, de ne bom?

JURIJ: Sevede si si. No, Lenči, posluš me. Če bi slučajn spet kak problem naredu, morš pridet točn semle in se skrit tjale za grmovje.

LENČI (počasi): Skrit tjale za grmovje.

JURIJ: Skrij se za grmovje, dokler te ne pridm iskat. Misliš, de si boš zapomnu?

LENČI: Sevede si bom, Jurči. Skrit tjale za grmovje, dokler me ne prideš iskat!

JURIJ: Sam sej ti ne boš nobenih problemu delu, a ne de ne? Ker če jih boš, ti ne bom dovolu, da bi na zajce merku.

LENČI: Nobenih problemu ne bom delu. In čist nč ne bom reku.

JURIJ: No, pa maš naštudiran. Vsaj upam, de res. (JURIJ se uleže v spalko. Luč počasi jenja, dokler se ne vidita samo še njuna obraz. JURIJ še vedno praska fižol iz konzerve.) Lušn bo spat tukile. Pa gledat gor ... pa listje poslušat ... Nč

več na ogenj dajat. Kr nej crkne. Matr, kak frej se človk počut, ko nima dela.
Sam če nisi lačn.

(Nekaj časa sta v tišini. Od daleč se sliši sovo. Z druge strani reke se sliši volčji klic in takoj za njim lajež psov od nekje blizu.)

LENČI (iz skoraj popolne teme): Jurči?

JURIJ: Kaj bi rad?

LENČI: Dejma nej bojo zajčki različnih barv, Jurči.

JURIJ: Sevede. Rdeči zajci pa modri zajci pa zeleni zajci. Miljon različnih zajcov.

LENČI: Kosmati nej bojo, Jurči. Take, kot sem jih videl na sejmu u Šentflorjanu.

JURIJ: Sevede. Kosmate.

LENČI: Zato, Jurči, k js lah tud kr grem pa bom u jami živu.

JURIJ (prijazno): Bod no že tih.

LENČI (po zelo dolgi pavzi): Jurči?

JURIJ: Ka je?

LENČI: Zdej bom bil tih, Jurči. (Spet zatuli volk.)

1.2 Prihod v barako

Petek dopoldne. Ko se zavesa dvigne, je oder prazen. Zagledamo CIRILA, JURIJA in LENČIJA, ki prihajajo proti pogradom.

CIRIL (od zunaj): No, tole je baraka. Tukile se gre notr.

(V barako pride CIRIL, starec s povešenimi rameni, oblečen v stara delavska oblačila, ki skrivajo njegovo sključeno postavo. V levi roki ima veliko metlo. Na desni roki mu manjka dlan. Stvari prijemlje s štrcljem desne roke in jih stiska med komolcem in bokom. JURIJ in LENČI vstopita v barako za njim.)

CIRIL (sproščeno): Šef vaj je čaku že včeri zvečer. Besn je bil ko hudič, ker vaj zjutri ni blo, de bi šla delat. (Pokaže s štrcljem desne roke.) Tadva pograda lahk mata vidva.

JURIJ: Js bom zgori ... (LENČIJU). De ne bi na mene slučajn padu. (Stopi k enemu od pogradov in vrže nanj svojo odejo. Ob strani pograda najde rumeno pločevinko, ki jo pokaže CIRILU) Jebemti, ka je pa tole?

CIRIL: Ne bi vedu.

JURIJ: Piše tuki, de zanesljivo uničuje uši, ščurke in ostalo golazen. Matr, ka zaene ušive pojstle si nama to dal? Ne rabim nobenih domačih živali u svojih gatah.

CIRIL (pomenta, metlo si tišči med komolcem in bokom, z levo roko vzame pločevinko in podrobno preučuje nalepko): Pučak, de ti razložm ... Zadn, ki je meu tale pograd, je bil kovač. Fajn poba. Tak čist, de si samo želiš, de bi ga še kdaj sreču. Roke si je umivu celo ko je že pojedu.

JURIJ (čedalje bolj nadrkano): Kak pa to, de je mel pol stenice u pouštru?

(LENČI medtem odloži svojo odejo na spodnji pograd in se usede. Z odprtimi ustimi gleda JURIJA.)

CIRIL: Ti bom prec puvedu. Ta kovač, Belina se je pisu, je bil take sorte dec, de bi trosu to zadevo tuki, tud če ne bi blo enga samga žužka nikjer. Ti bom puvedu, kaj je zmer delu. Skuhan krompir je vzel s krožnika pa ven usak flek izrezu predn ga je pojedu. Pa če je našu u jajcu kak flek, je tud prec pospucu stran. Sej na konc je tud šou zarad hrane. Take sorte je bil ta Belina, ja. Hudo čist. Pa zlo rad se je lepo obleku ob nedelah, čeprav ni nikamer šou. Še kravato si je dal gor in tak pol sedu u barak.

JURIJ (dvomi): Ka pa vem. Zaka pravš de je šou?

CIRIL (pospravi pločevinko v žep): Zaka de je šou? ... No, šou je pač, tak ku gre lah čist usak. Reku je, de zarad hrane. Nč druga ni povedu, zaka. Sam reku je dejte mi moj kupček ... en večer je to reku, tak ko to usak nrdi ...

(JURIJ dvigne jogi, si ogleduje robove, zelo pozorno pregleda. LENČI ga gleda in oponaša, čeprav ne ve kaj počne.)

JURIJ (dokaj zadovoljen): No, lej, če se bom kej čohu zjutri, se boma še slišala! (Položi svojo spalko na pograd, svoje osebne predmete da na poličko ob pogradu.)

CIRIL: Šef bo po moje usak cajt poslal svojga terenskega šefa, de si zapiše, kak vama je ime. U, kak je bil jezn, k vaj zjutri ni blu. Glih zajtrk smo mel, pa je bušnu not pa reku jebemti pa kje sta zdej tanovadva? Pol se je pa na terenskega šefa spravu - Šiba, to je naš terenski, se je pa pol na Madžara. Tko je to pr nas, ja.

JURIJ: Aha, Madžara mate.

CIRIL: Ja. (Nadaljuje.) Sej je fejst fant. Puklast je, ker ga je koj enkrt brcnu. Ko se šef na Šibata spravla, se pol Šiba zmer spravla na Madžara. Sam lej tem hlapcu madžarskem se za vse to direkt jebe veš.

JURIJ: Kak človk pa je ta šef?

CIRIL: Za sebe se drži pa na Šibata se rad dere. Pol se pa Šiba dere na nas.

JURIJ: Šef na njega, on pa na vas. Pol je ta Šiba tak bolj žlehtn, al kak?

CIRIL: Ma ne, lej, Šiba je čist fajn človk, za terenskega šefa, no. Edin to je, da včas popizdi mal, drugač je pa čist fajn. No, lej, naprimer, de ti povem. Ka sta naredla za lanski božič? Dva litra viskija sta prnesla sm not. Terenski šef je reku "Gremo si privoščit, božič je sam enkrt na let!" Pol je pa taglavn šef še zram prbil "Pa nč šefom povedat." Tak maš pr nas. Vsak šef ma svojga šefa.

JURIJ: Dva litra de sta prnesla?

CIRIL: Ja, ja. Matr smo se mel fajn. Še Madžaru so fanti tist večer pustil, de je pršu not. Sam itak pol je edn od trajbarju, tisti tamali, Kovačič, on se je hitr spravu na Madžara. Pa kak se je, jebemti. Sam mu fanti niso pustil, de bi ga z nogam, tak de je na konc Madžar njega namlatu. Če bi ga lahk z nogam, tak je Kovačič pol govoru, bi ga fentu, Madžara prokletga. Fanti pa pravjo, de Kovačič zato ni smel z nogam, ker ma Madžar puklast hrbet. (Nasmehne se, ko se spominja tistega večera.)

JURIJ: Šef je lastnik pol?

CIRIL: Ja pa ka še! On je nadzornik. On ma svojga šefa, pa un še svojga. To maš šefov skoz do vrha gor ... ja, ja, tist večer takrt ... oba sta pršla ... on pa terenski

pa (poudarja vsako besedo) dva litra viskija ... tamle sta se usedla ... "gremo si privoščit" ... "pa nč šefom povedat"

(Vrata se odprejo. Pride ŠIBA, utrujen pogled, rahlo napet. Oblečen v delavska oblačila, z bičem za pasom.)

CIRIL (gre proti vratom): Unadva sta pršla. (Gre, zapre vrata za sabo.)

ŠIBA: Na upravi smo mel zmenjen, de rabmo dva dans zjutri. A mata delavske kartice?

(JURIJ seže v žep in potegne na dan dva listka)

JURIJ: Izvolte.

ŠIBA (bere): Vidm, de to ni njihova napaka, od uprave mislim. Tuki lepo piše, da se morta javt dans zjutri.

JURIJ: Šofer od avtobusa naj je nasrau pa sma mogla petnajst kilometru peške. Reku je, de sma že tuki, ku še sploh nisma bla. Ustavt pa tud nisma mogla nobenga, ker se ni noben pelu mim. (JURIJ pomenljivo gleda LENČIJA, ki pokima, da razume.)

ŠIBA: Zarad vajdveh smo mogl poslat na teren skupino z dvema premal za nakladat. Zdej je pa prpozn, de bi šla pred kosilom ven. Bi se še zgubila kje, tkole sama dva. (Potegne ven beležko, se pripravi, da zapiše) Kak ti je ime?

JURIJ: Jurij Mlinar.

ŠIBA: Jurij Mlinar. (Zapiše si) Pa teb?

JURIJ: On je pa Lenart Drobnič.

ŠIBA: Lenart Drobnič. (Zapiše si) No tkole, dans smo dvajstega. Ura je dvanajst, smo pa dvajstega ... (Računa, nekaj zapiše. Zapre beležko in jo pospravi) Kje sta pa prej delala kej?

JURIJ: U Žagi.

ŠIBA (LENČIJU): Ti tud?

JURIJ: Ja, on tud.

ŠIBA (LENČIJU): Sam ti si mi pa en ogromn dec, anede si?

JURIJ: Ja, pa dela pa tud ku sam satan.

ŠIBA: Edin govorí pa ne glih velik, al?

JURIJ: Ne, to pa res ne. Dela pa ku sam satan. Močn je ku bik.

LENČI (se zasmeje): Močn ku bik. (JURIJ ga sprepo pogleda. LENČI povesi glavo, sram ga je, ker je pozabil.)

ŠIBA (strogo): A de si? Ka pa kej znaš?

JURIJ: Vse, kar hočte zna.

ŠIBA (LENČIJI): Ka vse znaš delat? (LENČI pogleda JURIJA in se zareži z visokim, živčnim glasom.)

JURIJ (hitro): Vse, ka mu bote rekl. Dobr trajbar je. Pa žakle za hec premetava, pa lahk fura kombajn, traktor, ma vse, ka mu bote rekl. Probite, pa bote vidl.

ŠIBA (se obrne proti JURIJU): Zaka mu pa ne pustiš, de bi sam kaj povedu?
(LENČI se zareži.) Zaka se pa zdej reži?

JURIJ: Ku je vesel, se zmer reži. Al pa ku je živčn.

ŠIBA: A de se?

JURIJ (na glas): Proklet dobr delavc je. Ne rečm, de je brihtn, k to res ni. Lahko pa sam dvigne dvestokilski žakl.

ŠIBA (se prestopi, sumničav): Dej puvej ti men zdej, ka ti to prodajaš tuki?

JURIJ: Prosm?

ŠIBA: Sprašujim te, ka maš ti od vsega tega skupi? A mu gnar kradeš?

JURIJ: Ne. Sevede de ne!

ŠIBA: Matr, de še nisem vidu, da bi se kdo tak potegnu za kerga druga. Sam to me zanimle, kake procente maš?

JURIJ: On je ... ma moj bratranc je. Njegovi tastari sm obljudbu, de bom merku na njega. Koj ga je brcnu u glavo, ko je bil še majhn. On je čist fajn poba... sam pač brihtn ni. Naredu bo pa vse ka mu rečeš.

ŠIBA (se obrne napol vstran): No, dobr, sej za žakle premetavat pa res ne rabiš met nč u buč. (Se obrne še enkrat.) Sam de me ne bi kej probu farbat, Mlinar. Zaka sta pa šla iz Žage?

JURIJ (hlastno odgovori): Konc je blo posla.

ŠIBA: Ka ste pa delal?

JURIJ: Maa... neki smo kopali... greznco.

ŠIBA (čez čas): No, dobr. Sam de me ne bi slučajn kej probu farbat, ker ti ne bo ratal. Marsiker je že probu. Po kosilu greta vn z ostalimi. (ŠIBA se nekoliko omehča, kot da bi se rad pogovarjal, a ga muči teža njegovega nadrejenega položaja. Obrne se proti vratom na zadnjem delu odra, a okleva in dopusti, da v njegovo vedenje prodre nekaj topline.) Pa sta že dolg na poti vidva?

JURIJ (zelo previdno): Tri dni sma bla u mest pa brala oglasne deske, de bi vidla, kje bi se lah najdu kak posu.

ŠIBA (dobronamerno): Sam na babe pa nista nč šla, al?

JURIJ (hladno): Posu sma iskala.

ŠIBA (se trudi prijazno): Lušn je u mest. Sam de maš kej u žepu, pa je prec lušn.

JURIJ (se ne da prijaznosti): Midva nisma mela nč u žep, de bi blo lah kej lušn.

ŠIBA: Po kosit bota šla na teren z ostalimi. Ječmen pobiramo z mlatilnim strojam.

Vidva bota u Karlovi skupin.

JURIJ: Karlovi?

ŠIBA: Ja. On je trajbar na talevi njivi. Z ženo skup vodta eno skupino. Vsak cajt pridejo, js sm mogu sam do šefa neki skočt. (spet zakrkne v svoji vlogi) Pa glejta, de bota pridna, pa ne bo nobenih problemu. (Obrne se in odide.)

JURIJ (se obrne k Lenčiju): Pa si reku, de ne boš niti pisknu! Obljubu si, de boš ta svoj vlki gobc mel zaprt. In de bom js tist, ki bo govoru... Mal je mankal, de nisma zarad tebe ostala še brez te jebene službe!

LENČI (obupano gleda v svoje dlani): Pozabu sm.

JURIJ: Pozabu si?! Ti zmer pozabiš. Zdej naj bo mel pa na pik, si vidu? Zdej boma mogla še tolk bol merkat, de ga ne boma kej posrala. Zato pa zapri že enkrat ta svoj gobc, jasno?

LENČI: Sej na konc je pa govoru že ku en tak fejst človk.

JURIJ (jezno): On je šef, a je tak? Najprej je šef, pol šele je fejst človk. Najbolš, de nimaš nč z nobenim šefom druga ko to, de delaš za njega pa de ti plačo daje. Ker nikder ne veš, kdaj govorиш s fejst človekom, kdaj pa z jebenim šefom. Tak de sam de si tih pa si dobr.

LENČI: Jurči?

JURIJ: Ka bi zdej spet rad?

LENČI: Saj mene ni koj brcnu u bučo, ne de me ni, de me je, Jurči?

JURIJ: Ku bi te usaj! Bi mel vsi dost maj problemu!

LENČI (mu laska): Pa reku si, de si moj bratranc.

JURIJ: No, dobr, to ni res, ja. Pa še bolš de ni. Matr, če bi bil s tabo u sorodu, sej bi se mi-- (Ustavi se, prisluškuje, potem gre do vrat in pogleda ven.) Ka se pa ti špilaš? Na ušese vlečeš?

(CIRIL počasi pride v sobo. Na rokah nosi zelo starega psa ovčarja – CIRILOVEGA PSA - slep je, komaj diha. Položi ga na tla poleg zaboja in se usede)

CIRIL: Ah, ka pa še ... nč nism na ušese vleku... Mal sem počivu u senc, pa pesa sm čohu. Glih sm umivalnco pospucu.

JURIJ: Pa svoj rusl rinu u tuje posle. Tega pa res ne prenesm!

CIRIL (v zadregi pogleduje od JURIJA do LENČIJA in nazaj): Sam mal sm pršu pogledat ... Nč nism slišu ka sta se menla. Pa me tud nč ne briga, ka se vidva menta. Ludje, ki delajo na rančih, nikder ne poslušajo. Pa tud čist nč ne uprašajo.

JURIJ (se nekoliko omehča): To maš pa čist prav, ja! Še posebi, če hočjo ostat na ranču in posu obdržat, al? (Z drugačnim tonom.) Matr, tale pa je star, anede?

CIRIL: Je. Ku je bil še čist mejhn, sm ga dubu. Matr, kak fajni ovčar je to bil, ku je bil še mlajš! (s členki se podrgne po licih.) No, kak se vama pol zdi Šiba?

JURIJ: Kr vredi! Čist dobr zgleda, ja.

CIRIL: Fejst človk je. On ma tudi šefa, tak de zastop, kak je nam, ko mamo šefa.

JURIJ: Rad se spravla na ludi.

CIRIL: On sam ne mara lenuhu. Je bil pa prvi, ki se je za mene postavu, ko sm mel nesrečo. Brez njega bi že zdavni letel.

JURIJ: Kdaj je južna? Ob pol poldne?

(Pride KODRIČ, oblečen v delovno obleko. Obut je v rjave škornje z visokimi petami, na levi roki ima rokavico.)

KODRIČ: Si kej vidu mojga tastarga?

CIRIL: Prej je bil zuni pa Šibata nadiru. Se mi zdi, da je šou pol u delavsko kuhno neki.

KODRIČ: Grem pogledat, če ga bom kje najdu. (Si ogleduje nova dva, ju meri s pogledom. Nezavedno stisne pesti, se sključi, kot da se bo tepel. Se izvajajoče sprehodi do LENČIJA.) A vidva sta pa tista tanovadva, ko jih je moj tastar tko čaku?

JURIJ: Je. Glih sma pršla.

KODRIČ: Kako pa to de nista že zjutri pršla, a?

JURIJ: Prehitr sma dol z busa šla.

KODRIČ (znova LENČIJU): Tastar more spravt ječmen s terena. Ti si že kdaj nakladu ječmen?

JURIJ (hitro): U, ziher. Že velikrt.

KODRIČ: Njega sm uprašu. (LENČIJU) Si že kdaj ječmen nakladu?

JURIJ: Ma je, itak.

KODRIČ (nadrkano): Pa nej vlki poba sam pove.

JURIJ: Pa rečmo, de se mu ne da govorit. Ka pa pol?

KODRIČ (bojevito): Ja, jebemti, no, bo pa mnde že kej povedu, če ga uprašam. Ka se sploh ti rineš tle zram?

JURIJ (vstane, pove hladno): Skupi hodma okol, js pa on.

KODRIČ: Aja, a taka zadeva je to?

JURIJ (napeto, nepremično): Kaka zadeva?

KODRIČ (neha namigovati): In ti temu vlkemu pobu ne pustiš govorit? Al?

JURIJ: Sevede lahk govori, če ti ma kej za puvedat. (Rahlo pokima LENČIJU)

LENČI (prestrašeno): Glih zdej sma pršla.

KODRIČ: No, drugič, če te kej uprašam, ima de kej nazaj rečeš.

JURIJ: Neč ti ni naredu.

KODRIČ (ga meri s pogledom): A ti bi tud karte špilu?

JURIJ (potih): Mrbit.

KODRIČ (nekaj časa ga gleda, nato prestavi grožnjo v prihodnost): Če nč druga, ti bom zihr dal šanso, de vsaj kako stavo položiš. (Odide iz sobe)

JURIJ (CIRILU): Pa ka njega matra? Lenči mu ni čist nč naredu.

CIRIL (previdno pogleda proti vratom): To je od šefa sin. Tamal Kodrič. Roko ma težko. Včas je neki boksu mende. Fanti pravjo, de ga roka skus neki srbi.

JURIJ: Kr nej ga srbi. Sam nej Lenčija pusti lepo pr mir. Lenči mu nč noče.

CIRIL (malce razmisli): Lej, takle ti bom reku. Kodrič je tak ku marsiker majhn dec. Mu grejo tavlki mnnde na živce. Pa se zmer spravla na jih. Ku de je jezn na jih, ker on ni tuk vlki. Sigurn si že kdaj vidu tazga malga petelina, al? Ki kluva tanajvečje po tacah?

JURIJ: Ma ja velik takih tamalih sm že sreču. Sam če misl, de bo on Lenčija kluvu... Lenčija nč roka ne srbi, sam če ga bo kluvu, bo prej Kodriča kej počohal ku pa Lenčija.

CIRIL (dvomeče): Ma ja, Kodriča roka fejst srbi. Pa men to ni nč pošten. Rečmo, de se Kodrič sprav ne enga večjega pa ga nahubla. Bojo vsi rekl, matr je tale Kodrič nabrisan, de mu je ratal. Ja, ka pa če tavečji Kodriča nahubla? Bojo pa vsi rekl de nej se raj na kerga večjiga spravla. Men to zgleda fejst nepošten. Fejst nepošten.

JURIJ (pazi na vhod): No, bolš de se merka Lenčija, ker Lenči ni nikol boksu, sam je pa močn pa hitr pa nubenih pravil ne pozna. (Gre k mizi, sede na zaboj ob njej. Pobere raztresene karte, jih povleče skupaj in začne mešati)

CIRIL: Da neb kej Kodriču zinu, ka sm ti reku. On bi še mene useku. Njem se jebe, ku ma pa fotra za šefa.

JURIJ (privzdigne karte, se obrne stran in natančno pogleda vsako karto, ki jo vrže na mizo): Men ta Kodrič zveni ko en taprav mali pezde. Če pa kej ne prenesem so pa mali pezdeti.

CIRIL: Zadne cajte se mi zdi še slabši ku ponavad. Pred parimi tedni se je poroču. Žena žvi v hiši od šefa. Men se ta Kodrič zdi še hujš odkar se je poroču. Ku da bi na enem mravljišči sedu pa bi ga ena vlka rdeča mravla grizla u tamalga. Tak tečn skos zgleda, ku de bi vsako stvar, ki se premika, rad nahublu. Po svoje se mi kr mal smil.

JURIJ: Mrbit se pa sam pred ženo frajeriš.

CIRIL: Kas vidu tisto rokavico na njegov lev rok?

JURIJ: Itak de sm jo vidu.

CIRIL: No, sam tulk de veš, tista roka je z vazelinom namazana.

JURIJ: Z vazelinom? Matr, zaka pa to?

CIRIL: Kodrič skos prav, de si roko mirka, de je čimbal mehka za njegovo ženo.

JURIJ: Pa kake svinjarije pa to on govori?

CIRIL: Ka pa vem. Eni znajo marsikej butastga delat, ku misljo, de so sam prjazn.

Ka pa vem. Sam ti kr počak, de Kodričko vidiš. Ti bo marsikej jasn.

JURIJ (še vedno igra pasjanso, mimogrede reče): A je luštna?

CIRIL: Je. Fejst luštna, sam–

JURIJ (zatopljen v karte): Sam ka?

CIRIL: No... Rada okol gleda.

JURIJ (še naprej polaga pasjanso): Aja? Par tednu poročena, pa že okol gleda?

Mrbit ma pa zato Kodrič mrvale u gatah.

CIRIL: Ma vidu sm jo, kak je okol Šibata skakala. Kodrič ni neč vidu. Pa tud okol Karla je skakala, nema veze če ma ženo al ne.

JURIJ (se dela, da ga komaj kaj zanima): Zgleda, da se bomo še fajn mel tuki.

CIRIL (vstane): Ti puvem, ka si js mislim? (Čaka, da bo JURIJ odgovoril. JURIJ ne reče nič) Men se zdi, de si je Kodrič najdu eno obično lajdro.

JURIJ (mimogrede): Ne bi bil taprvi. Črna baba na rdečega keniga. Marsiker je že kej tazga fasu, ja.

CIRIL (gre proti vratom, za sabo vleče psa): Morm vodo prštimat za fante. Vsak cajt bojo nazaj. Vidva bosta pol nakladala al kak?

JURIJ: Je.

CIRIL: Pa ne boš Kodriči nč reku, ka sm ti jst reku, al?

JURIJ: Itak de ne!

CIRIL (pred odhodom se še enkrat obrne): No, kr dobr jo pošpeji pa mi pol sam puvej, če ni lajdra. (Odide)

JURIJ (igra pasjanso, se obrne proti LENČIJU): Lenči, posluši me zdej. Tole tuki so resne zadeve. Ta Kodrič bo same probleme zganju s tabo. Poznam js take. Veš ka je on zdej delu? Mal te je potipu. In zdej je zihr, de si se ga ustrašu. In se grem stavit, ob prvi šansi te bo na gobc.

LENČI (prestrašeno): Nočm nobenih problemu. Ne mu pustit, de me na gobc, Jurči!

JURIJ: Kak sovražm take prasce. Točn poznam take ku je on. Tak ko je stari reku.

Kodrič zmer tak naštima, de on zmaga. (Malo se zamisli) Če se bo na tebe spravu, boma ziher letela, to si lahk stoprocent prepričan. Kodrič je od šefa sin. Sam to ti rečm, de ti se ga izogibi, jasn? Nč se ne pogovarjat z njim. Pa če pride sem not, pejd prec na drug konc sobe. Lenči, si boš zapomnu?

LENČI (žalostno): Nočm nobenih problemu. Nč mu nism naredu.

JURIJ: No, to ti ne bo nč pomagal, če se bo hotu s tabo stepst. Ti sam glej, de se ga izogibleš, kukr lahk. Si boš zapomnu?

LENČI: Ja, Jurči ... Čist neč ne bom reku.

(Od zunaj se sliši korake delavcev, pogovor, smeh. Vsi gredo nekam zadaj, ne pridejo not)

ŠIBA (zunaj): Hlapc! Ej, hlapc! Kje je zdej ta Madžar spet!

JURIJ: Fanti so nazaj. Sam tiho bod zdej.

LENČI (plašno): Sej nisi jezn, a ne de nisi Jurči?

JURIJ: Nism jezn na tebe. Jezn sm na tistga prasca Kodričevga. Nč druga nočm, ko to, de bi mela en kupček nabran. Mrbit kakih deset taužnt novih tolarju. Ti se pa sam izogibi tega Kodriča.

LENČI: Ziher de se bom. Nč ne bom nč reku.

JURIJ (se obotavlja): Sam ne se pustit zvlečt not. Sam lej, če te pa vseen zašamari, mu jo pa nazaj vrn.

LENČI: Ka mu nej vrnem Jurči?

JURIJ: Ma ni važn. Lej, če boš kakšn problem zakuhu, se spomn ka sm ti reku,

LENČI: Če bom delu probleme, mi ne boš pustu de mam zajčke?

JURIJ: Nism tega mislu. Se spomneš, kje sma spala včeri? Dol ob rek?

LENČI: Sevede de se spomnem. Tja nej grem in se skrijem u grmovje in te počakam, de prideš po mene.

JURIJ: Tko je. Skrij se pa počaki de pridem po tebe. Pa de te ne bi kdo vidu. Skrij se u grmovje ob rek. Ponov za mano.

LENČI: Skrij se u grmovje ob rek. Dol ob rek u grmovje se skrij.

JURIJ: Če boš kak problem naredu.

LENČI: Če bom kak problem naredu.

(Nenadoma se na sredini zadaj pojavi KODRIČKA, mlada punca, pretirano našminkana in urejena za okolje v katerem se je znašla. Oblečena je v oprijeto obleko in lepe večerne čevlje. JURIJ in LENČI jo gledata.)

KODRIČKA: Kodriča iščem! Tamlajšga.

JURIJ (pogleda stran): Še mal prej je bil tuki, sam je že šou naprej.

KODRIČKA (se nasloni na podboj, mikavno razkazuje telo): Vidva sta pa tanovadva, ane? Tista k sta glih pršla.

JURIJ (mrko): Je.

KODRIČKA (se dela, da ne opazi tona, si ogleduje nohte): Včas je Kodrič tuki.

JURIJ (osorno): No, zdej ga pač ni!

KODRIČKA (igrivo): No, če ga ni, bom mogla pa kam drgam pogledat. (LENČI jo gleda, popolnoma je očaran)

JURIJ: Če ga slučajn srečam, mu bom povedu, de ste ga iskala.

KODRIČKA: Neč ni narobe, če človk mal išče.

JURIJ: Čist odvisn od tega ka ta človk išče.

KODRIČKA (malo utrujeno, brez igrivosti): Jst sam iščem enga, de bi se z njim mal poguvarjala. A ti nikol ne rabiš enga, de bi se z njim mal poguvarju?

ŠIBA (za odrom): Dobr! Odpel taglavna dva v severno štalo.

KODRIČKA (ŠIBATU za odrom): Živjo Šiba!

ŠIBA (za odrom): Zdravo.

KODRIČKA: Em... Kodriča iščem.

ŠIBA (za odrom): Pol se pa niste dost pomatral. Sm ga vidu, ku je šou v hišo, domov.

KODRIČKA (se spet obrne k JURIJU in LENČIJU): Morm it! (Naglo odide)

JURIJ (pogleda LENČIJA): Matr, kaka lajdra! In tako si Kodrič najde za ženo.

Bemtimater, si zavohu te njene žavbe? Še zdej jo mam u nosu. Sploh jo ne rabiš videt pa že veš, de je bliz.

LENČI: Kak je lušna!

JURIJ: Je. Pa dobr to skriva. Kodrič bo še mel probleme z njo.

LENČI (še zmeraj stoji pri vratih, kjer je prej ona stala): Ju, kuk je lušna!

JURIJ (se besno obrne proti njemu): Dobr me posluši, norc zmešan. De ne bi niti pogledu te kuzle. Me nč ne zanima ka reče al pa ka nardi. Sm že sreču kako, ki je bla strupena, sam tolk strupene ko je pa tale pa še ne. Da ne bi niti vohu bliz nje!

LENČI: Js nism nč vohu Jurči!

JURIJ: Ne, nisi nikder. Sam ko je pa tuki stala pa noge kazala pa tud nisi stran gledu.

LENČI: Nism na nč slabga mislu Jurči. Prsežm de ne.

JURIJ: No, ti se sam drž stran od nje. Ona je od Kodriča problem. Si ga je čist sam zakuhu. (Z gnušom) Rokavica polna vazelina. Se grem stavt, de se še kje drugje on maže.

LENČI (zavpije): Men ni tuki všeč. Tuki je grdo. Ni mi tuki všeč!

JURIJ: Lej, men ni nč bol všeč ko teb. Sam boma mogla ostat, dokler ne naberema svoj kupček. Čist brez sma. Rabma met svoj kupček. (Zamišljeno gre nazaj k mizi) De mama vsaj neki drobiža u žepu, pa lahk pičma na sever pa tam probama kej bolšga najdet. Tam boma hitr obrnla gnar.

LENČI (vneto): Dej grema Jurči. Pejdma stran od tuki. Tuki je grdo.

JURIJ (odrezavo): Če ti prau, de morma še mal ostat. Rabma nabrat en kupček, vsaj majhn. (sliši se korake) Zdaj pa utihn, fanti hodjo sem! (Zamišljeno) A bi se midva tud mogla umit? Pa sej se nisma s čim umazala še.

(Skozi glavna vrata na sredi odra zadaj pride ŠIBA. Poravna si zmečkan klobuk, ga prepogne na sredini in si ga natakne)

ŠIBA (prijazno): Jebemti zuni prbija. Pol prideš pa not pa neč ne vidiš.

JURIJ (presenečeno): A ti si pol tle taglavn trajbar?

ŠIBA (skromno): No, enmal pa že znam zamahnt z bičem.

JURIJ: Sm mislu, de si ti šef.

ŠIBA: Šef mene pošila naokol, de za njega kej nrdim.

JURIJ: Mrbit de nadiraš tiste ki zamujajo.

ŠIBA (se nasmehne): Mrbit. Ku me pa pusti na mir sm pa raj na tereni.

JURIJ (pokima): Zato si terenski šef!

ŠIBA (očitno polaskan): A dej no. Šef je edin šef. Drugi smo vsi na istem.

JURIJ (se zasmeje): Saj se tak reče, a ne? Šef reče, kaj se more delat. Ampak če bi pa rad vedu, kak se more delat, se pa taglavnga trajbarja vpraša. Ludje pravjo, de tist ku zna sedem volu naenkrat trajbat lah tud u sekret pade pa bo ven tri kranjske klobase prnesu.

ŠIBA (se zasmeje): No, vidm, de zastopiš zadeve. Tazadn je bil tak osu, de ni vedu razlike med žakлом pa pouštrom.

JURIJ: Js se glih ne morm preveč hvalt, sam tale majmun ti pa res dvigne žaklov za dva deca skup.

ŠIBA (odobravajoče pogleda JURIJA): In vidva potujeta skup...

JURIJ: Mal pazma drug na druga. (S palcem pokaže na LENČIJA.) Ni brihnt. Je pa proklet dobr delavc. Pa zelo fejst poba. Ga že dolg poznam.

ŠIBA (presenečeno, z nasmeškom): Si reku, de sta bratranca.

JURIJ (se ustraši, nato nasmehne): Človk marsikej reče, ko ga šefi sprašujejo.

ŠIBA (se nasmehne): Mal je takih, ki skup potujejo. Pa ne vem, zakaj. Mrbit se pa res vsi na tem kurčevem svetu bojijo drug druga.

JURIJ: Sam se je pa velik lepš klatit s kom, k ga puznaš. Ku se enkrt navadiš, ni prav nč fajn, če morš sam okol vandrat.

(Pride KAREL. Velik trebuh, težek korak. Še malo prej se je očistil in mu od las še vedno kaplja)

KAREL: Matr prbija zuni! (Pogleda JURIJA in LENČIJA)

ŠIBA: Tadva sta glich pršla.

KAREL: Buhdej. Men pravjo Karel.

JURIJ: Js sm Jurij Mlinar. Tole je pa Lenči Drobnič.

KAREL: Ja, me veseli. Sam drobn pa glich nej, al? (Zasmeje se lastni šali) Ne, niti mal ni drobn. Ej, Šiba, neki sm te hotu vprašat. Kak je kej tvoja psica? Dans zjutri sm vidu, de je ni blo pod tvojo prkolco.

ŠIBA: Včeri zvečer jih je mela. Devet jih je blo. Pa štir sem prec utupu. K jih neb mogla tulk fujtrat.

KAREL: A pet jih maš še?

ŠIBA: Je. Pet. Tanajveče sm obdržu.

KAREL: Ka pa misliš de bojo zaene pasme?

ŠIBA: Ne bi vedu. Neke sorte ovčarji najbrž. Ko se je gonla so se sami neki ovčarji okol stepal.

KAREL (se zasmeje): Js sem mel včas nemškega terjerja, en tuki mal naprej dol je mel pa eno tistih malih talušnih, no, pa se je gonla, pa jo tip zaklene. Moj terjer pa, Tomi sm ga klicu, ma celo barako mu je razgrizu, čist do fundamenta, de je pršu do tiste tamale. Pa pride tip do mene, cel rdeč u faco, pa mi reče "Sej ne, de mam kej proti, če je breja, sam jebemumatr, če ni skotila osle, tuk so vlki!" (Sname si klobuk in se začne praskati po glavi) Pet mladičov si reku. Pa jih boš vse obdržu?

ŠIBA: Ka pa vem, neki cajta zihr, ku še njen mlek pijejo.

KAREL (zamišljeno): Posluš me Šiba, js sm mal razmišlu. Tist cuck od Cirila je tuk star, de še komi hod. Pa smrdi ku hudič. Vsakič ku ga Ciril prpele u barako, ga še tri dni voham. Ka pa če bi js probu Cirila prepričat, da se njenga cucka ustrela, ti bi ji pa dal enega od mladiču, de ga vzugaja? Tistga pesa njenga zavoham že na kilometer. Zobu nima več. Jest ne more. Ciril mu daje mlek. K tak ne more nč prezvečt. Pa nos ga naokol de se ne bi kam zaletu... (Sliši se zvonec. Nekaj časa tolče, nato nenadoma neha.) Evo, končn jebemtimatr! (Sliši se korake ljudi, ki gredo mimo barake zunaj)

ŠIBA (LENČIJA in JURIJA): Hitr pejda, dokler je še kej za jest. Čez par minut bo vsega zmankal. (ŠIBA in KAREL odideta. LENČI vznemirjeno opazuje JURIJA)

LENČI: Jurči!

JURIJ (zлага karte na kup): Ja, Lenči, sm ga slišu, ja... Ga bom uprašu!

LENČI (ves iz sebe): Rjavga-belga.

JURIJ: Dej, grema zdej na južno. Pa ne vem, če ma rjavo-belga.

LENČI: Prec zdej mu reč, de ne bi še kerga ubil!

JURIJ: Bom! Dej, prid zdej, grema. (Gresta proti vratom)

KODRIČ (besno vdre not): Sta kej vidla eno mlado punco tuki?

JURIJ (hladno): Pred kake pol ure, mrbit.

KODRIČ: No, ka hudiča je pa počela?

JURIJ (izzvalno): Je rekla, da tebe išče.

KODRIČ (za trenutek ju premeri): V kero smer je šla?

JURIJ: Ne bi vedu. Nism gledu, ko je šla. (KODRIČ ga za trenutek grdo gleda, nato se obrne in odhiti ven) Veš Lenči, zdej me je pa že strah, de mu bom jst eno prmazu. Matr ga mrzim. Ma, jebemti, pejd že. Ne bo nč več ostalo za jest.

LENČI: Mu boš reku za rjavga-belga? (Odideta.)

2. dejanje

2.1. V baraki zvečer

Zunaj slišimo zvok mož, ki igrajo neko igro. Sčasoma lahko razberemo, da gre za balinanje. ŠIBA in JURIJ skupaj prideta v barako. ŠIBA privije žarnico nad mizo, da zagori. Usedeta se drug nasproti drugemu na zaboje. Miza je dva zaboja en na drugem.

JURIJ: Mrbit za tebe to ni blo nč, sam za njega je blo pa fejst velik. Matr, sploh ne vem, kak ga bomo spravl do tega, de tuki spi. Bo hotu kr ostat gor na kozolcu. Ga bo kr težku prepričat, de ne zleze direkt notr u škatlo k mladičom.

ŠIBA: Sam si mel prav glede njega. Mrbit res ni brihtn, ma je pa junc. Svojga kamerata na terenu je skor fentu, tko je premetavu tiste žakle. Je zagrabu svoj konc, (zamahne) ma tolk je mankal de ga ni fentu. Jebemtimatr, de še nism vidu tak močnega deca.

JURIJ (ponosno): Ti morš Lenčiju sam rečt ka nardit pa nardi, če ne rab nč tuhtat zram. (Zunaj še vedno slišmo glasove. Igra se nadaljuje)

ŠIBA: Je pa hecn kak vidva zmer skup držita.

JURIJ: Ka je pa tle tko hecnga?

ŠIBA: Ka pa vem. Skor noben tkole ne vandra skup okol. Ne vem kdaj sm vidu, de bi dva takle skup okol hodla. Sej veš kaki so ti arbajterji. Pridejo, dobijo svoj pouštr, en mesc švicajo pa že likuf pa grejo naprej, sami. Jim dol visi za vse ostale. Tak d je mal hecn to. Tak bučman, ku je on, pa taka buča ku si ti, de skup hodta naokol.

JURIJ: Nism ne vem kaka buča, če tle vreče premetavam za streho nad glavo pa par kil kruha za v usta. Če bi bil res buča, bi mel svojo streho in bi kruh iz moje zemle rastu, namest de sam delam pa delam, pol pa tist kar iz zemle zraste - tist pa en drug pobere. (Za trenutek umolkne.)

ŠIBA: Vsak bi to rad mel. Včas si mislim, sej bi se drl še naprej na te koje pa osle, sam ko bi bli vsaj moji koji pa osli.

JURIJ: Pa ni tok hecn, de skup hodma naokol. Obadva sma se rodila v Anhovcu. Sm njegovo teto poznal. Ku je bil še dojenček, ga je vzela k sebi pa ga gor zrasla. Ku je pa teta umrla, je pa Lenči kr šou z mano na del. Čez cajt sma se pa pač navadla drug druga.

ŠIBA: Aha.

JURIJ: Na začetki sm se kr fejst zabavu z njim. Sm se norce delu iz njega, k je bil prebutast, de bi za sebe poskrbu. Sam, matr, on je bil preveč zabit še de bi vedu, ku se norce z njega delaš. (sarkastično) U matr, sm se mel fajn. Matr sm zgledu pametn ob njem.

ŠIBA: Ja, tak je men zgledal.

JURIJ: Ma dej, on bi naredu karkol bi mu reku. Če bi mu reku, de nej skoč u jamo, ja bi pač skoču, ne? Tak de čez cajt je to nehal bit smešn. Tud nikder mi ni zameru. Js njem take počel, pa veš de bi me lahk on zmleu s svojim rokam. Sam mi ni nikder nč naredu.

ŠIBA (nekaj računa v beležki): Tud če si ga žvajznu?

JURIJ: Tud. Pa veš ka me je pol prepričal, de sm ga nehu zejebavat? Ku so en dan eni pobi stal ob reki, ob Šentflorjanki, pa sm se početu spet mal pametnga pa sm se obrnu k Lenčiju pa sm mu reku "Dej skoč notr".

ŠIBA: In ka je blu?

JURIJ: Ja skoču je! Pa bedak ne zna plavat. Mal je mankal de bi se utupu. Pa kak je bil prjazn, ku sm ga vn povleku. Je čist pozabu, de sm ga jst nasral de not skoč. No, od takrt nism več nč tazga naredu. Mi gre kr na kozlaje, ku sam razmišlam o tem.

ŠIBA: Res je prjazn poba. Ne rabiš bit brihtn de si prjazn. Se mi zdi, de je včasih glih kontra. Prec ko je človk mal brihtn, je že težko prjazn.

JURIJ (pobira karte na kup, si pripravlja pasjanso): Jst nimam nobenga. Pa sm vidu velik takih k se sami klatjo po svet. In to ni dobr. Se nimajo nč fajn. Čez cajt ratajo prav žlehtn.

ŠIBA (potih): Ja, sm že vidu kak ratajo žlehtn. Sm vidu, kak s cajtom nočjo več z nobenim govor. Sej po svoje rabjo ratat taki. Dej ludi skup žvet v eno barako, ma, dej, rabiš se za sebe brigat. Skor edina stvar, ki jo človk ma sam za sebe je to od kje je pršu pa kam pol gre.

JURIJ: No, pa Lenči je večino cajta živ problem. Sam se navadiš hodit okol z enim pa se ga ne morš pol losat. Hočm rečt, navadiš se ga, pol se ga pa ne morš odnavadit. Matr vrtim gobc. Še nobenim nism tega povedu.

ŠIBA: Pa bi se ga rad losu?

JURIJ: Pa če skoz rine u probleme. Ku je pa tko zabit. Tak ku je blo u Žagi. (Se ustavi, prestrašen kaj je povedal) Sej ne boš nobenem povedu, al?

ŠIBA (mirno): Ka pa je naredu v Žagi?

JURIJ: Ne boš nobenem povedu, al? Ne, sej ne boš, ne.

ŠIBA: Ka je naredu?

JURIJ: Ma vidu je eno punco u rdeč oblek. Pa zabit ku je, on se hoče vsega ka mu je všeč dotaknt. Sam rad potipa. No, pa zatipa on to rdečo obleko. Punca zavrešči in Lenči se čist zmede. On zagrab za obleko, ker je to edino kar se lah spomne nardit.

ŠIBA: U ti mater!

JURIJ: No punca se pa dere ko zmešana. Jst sm čist bliz in slišim to kričaje in prlaufam. Do takrat je Lenči že posran od straha. Sm ga mogu s kolom po buč užgat de je spustu obleko.

ŠIBA: In ka je blu pol?

JURIJ (previdno polaga pasjanso): Ja neč, punca poišče policaja in mu reče, de jo je posilu. Pol pa vsi u Žagi začnejo, ja, de bojo Lenčija... de ga bojo obesl. In tak sma bla pol cel dan u namakalnem jarku, sam buče ven iz vode, pa čakala, gledala skoz ščavje pa čakala. In tisto noč sma zbežala od tam.

ŠIBA: Ampak ni punci nč naredu, al?

JURIJ: Ma dej, kje, sam prestrašu jo je.

ŠIBA: Matr je hecn ta poba.

JURIJ: Hecn?! Ma dej, enkrat, veš ka je enkrat naredu ta mladič neumn? Hodu je po cest pa je–

(Vstopi LENČI čez sredino. Čez rame ima jakno, kot ogrinjalo in sklučen gre mimo)

JURIJ: Hej, Lenči. A ti je všeč tvoj kužek?

LENČI (zadihano): Rjavo in bel je, točn tak, ku sm hotu. (Gre naravnost na pograd in se uleže z obrazom proti steni, skrči kolena.)

JURIJ (odvrže karte na mizo): Lenči?

LENČI (čez ramo): A? Ja, kaj bi rad Jurči?

JURIJ (strogo): Sm ti reku, de ne smeš svojga kužka sem not prnest.

LENČI: Kašnga kužeka Jurči? Jst nimam nobenga kužeka.

(JURIJ gre hitro do njega, ga obrne naokoli. Zagrabi kužka z roko)

LENČI (hitro): Dej ga sem, k men ga dej, Jurči.

JURIJ: Takoj se vstan pa ga nes nazaj v škatlo. Pr svoji mami more spat. A bi ga rad fentu? Glih se je skotil, ti bi ga pa že rad vleku od mame. Takoj ga odnes nazaj al bom pa Šibatu reku, de ti ga ne sme dat.

LENČI (moleduje): Daj mi ga k men, Jurči. Ga bom nazaj nesu. Nism nč slabga mislu, Jurči, prsežm, de nism. Sam božat sm ga mal hotu.

JURIJ (mu ga vrne): No, dej ga hitr nazaj odnes. In ne ga več ven jemat. (Lenči steče ven s psičkom)

ŠIBA: Matr, pa sej on je ku otrok, a ne?

JURIJ: Ja, ku otrok je. Pa tud nč več žlehntnobe ni v njem ku v otroku, edin močn je ko bik. Se grem stavt, de ga dans ne bo več nazaj. Bo spal kr na kozolcu zram škatle. No, kr nej. Sej nobenem ne škod tam zuni.

(Svetloba zunaj je skoraj zamrla, znočilo se je. Pride CIRIL, nosi svojega starega psa.)

CIRIL: Dubr večer, Šiba. Dubr večer, Jurij. A vidva pa ne marata bit zuni z ostalmi pa balinčke metat?

ŠIBA: Ma ne da se mi usak večer.

(CIRIL gre k svojemu pogradu, usede se in poleže psa na tla zraven pograda.)

CIRIL: A ma kdo od vaj kak požirk viskija? U trebuhi me zvija.

ŠIBA: Js ga nimam. Če bi ga mel, bi ga že sam spil. Pa me čist nč ne zvija u trebuhi.

CIRIL: Proklet ječmen. Od tiste župe me zvija. Sm vedu, de me bo, še preden sm jo do konca pojedu.

(Prideta KAREL in VINKA)

KAREL: Matr, kak ta Madžar dobr meče!

ŠIBA: Ja, dobr mu gre.

VINKA: Proklet dobr, ja.

KAREL: Ma ja. Noben drug sploh nima šanse zmagat. (Se ustavi, začne ovojavati zrak, zagleda CIRILOVGA PSA) Jebemumatr ta cuck damfa. Dej ga stran sprav Ciril. Ne vem za nobeno stvar, ki bi tuk smrdela ku stari cucki. Morš ga ven spravt.

VINKA: Direkt ven, ja.

CIRIL (potreplja psa in potiho reče): Sm tolk okol njega, de niti ne opazm, de smrди.

KAREL: No, jst ga ne morm prenašat tle not. Ta smrad se vsega prime, tud ko cucka več ni ne morš preluftat.

VINKA: Probaš preluftat, pa ne gre.

KAREL (Stopi do psa in ga gleda navzdol): Nobenih zobu več nima. Pa cel je že špriklast od revme. Ka ti sploh še nuca? Zakaj ga ne bi dal raj ustrelat?

VINKA: Cel špriklast je že, ja.

CIRIL (neprijetno): Pa tolk dolg ga že mam. Sm ga dubu, ku je bil še mladič. Sm ovce včas pasu z njim. (ponosno) Zdej ku ga pugledaš, si ne bi mislu, sam to je bil tanajbolš ovčar ka sm ga kdaj vidu.

JURIJ: Jst sm u Žagi poznal enga ki je mel terjerja, ki je znal ovce past. Se je od drugih pesov nauču.

KAREL (vztraja): Puglej ga no, Ciril. Ta pes sam še matra samga sebe. Če bi ga vzel uzad za bajto in ga ustrelu – direkt uzadi za glavo... (se skloni in pokaže s prstom) Direkt semle. Sej ne bi niti vedu, de se je kej zgodil.

CIRIL (nesrečno): Ne, ne vem če bi to jst lahko. Ga mam že predolg.

KAREL (vztraja): Saj se sploh nima več fajn. Smrди ko kuga. Ti povem ka bom naredu. Ga bom jst ustrelu za tebe. Sej ga ne rabiš ti.

CIRIL (se usede, nervozno se čoha): Mladič je še bil, ko sm ga dubu.

VINKA: Dej pust ga no, Karel. Ni važn kak je pes. Važn je kak človk čut do psa. Ku sm bla jst mala sm mela enga mešanca. Neč ni znal delat pa ga ne bi zamenjala za tri ovčarje.

KAREL (prepričuje): Lej, Ciril, to ni lepo od tebe, de ga pustiš tkole žvet. Lej, Šiba ma mladiče. Sm ziher, de bi ti prec enga dal. Sm ziher, de bi ti Šiba enga dal, de ga gor zrasteš, a ne de bi Šiba?

ŠIBA (opazuje psa): Lahko ja. Če ga hočiš, ga dobiš.

CIRIL (nemočno): Mrbit bo pa bolel. (po premoru, dobrosrčno) Pa nč mi ni v napoto skrbet za njega.

KAREL: A dej, bulš bi mu blo bit mrtu. Pa tko ku bi ga jst ustrelu, to ga ne bi nč bolel. Točn tuki bi dal pištolo (pokaže s stopalom) Direkt uzadi za glavo.

ŠIBA: Karel, dej mu že mir.

KAREL: Ma lej, niti trznu ne bi.

VINKA: Dej, pust ga. Ka ga zdej matraš.

KAREL: V eni minuti bo vsega konc, Ciril. Dej no. Sam reč, de hočiš, pa bom tega reveža sprot rešu bolečin in bo konc s tem. Sej nima več za kej žvet. Kumi je, kumi vid, ma kumi še hod. Jutr si lah zbereš enga od mladičov, ne de ja, Šiba?

ŠIBA: Ma ja ... Jih mam še preveč.

CIRIL (upajoče): Pa sej nimaš pištole, al?

KAREL: Ma ka nimam, jebemti. Lugerja mam. Čist nč ga ne bo bolel.

CIRIL: Mrbit jutr. Dejmo počakat do jutr.

VINKA: Ja, dejmo do jutr počakat raj.

KAREL: Ne vidm zaka bi še čakal. (Gre do svojega pograda, potegne izpod njega torbo, vzame iz nje pištolo) Gremo to čimprej zrihtat. Sej ne mormo spat, ko tko smrdi tle not. (da metek v pištolo, da pištolo za pas)

ŠIBA : Najbolš de ga daš, Ciril.

(CIRIL pogleda vsakega posebej, upa. VINKA hoče nekaj reči, a si premisli, ostali pogledajo stran)

CIRIL (končno, potiho in obupano): No ja. Pa ga vzem no. (Sploh ne pogleda psa.

Samo uleže se nazaj na pograd, prekriža roke za glavo, bulji v strop)

KAREL (zagrabi psa, grobo, in ga nese ven): Ajde, kuža, pridi. (CIRILU, kot bi se hotel opravičiti) Ne bo nč čutu. (CIRIL se ne odzove) Ajde, kuža. Gremo kuža, gremo ja. (Gre ven s psom na obeh rokah, glavo drži stran od smradu.)

ŠIBA: Karel?

KAREL: Ja?

ŠIBA (osorno): Vzem lopato.

KAREL: O, ja, sevede, ja.

(KAREL pograbi lopato in odide ven. JURIJ gre proti vratom, nato stopa na mestu. CIRIL negibno leži na pogradu. Nekaj časa je vse tiho, nato začnejo govoriti, odsekano, živčno)

ŠIBA (glasno): En od taglavnih volov ma preklan kopit. Ga morm s katranom namazat. (Tišina.)

JURIJ (na glas): Kdo bi se šou en šnops?

VINKA: Ajde, par rund mrbit. (se usede nasprot JURIJA, on začne mešat, previdno, počasi, pregleduje karte, jih ne razdeli. Ostali gledajo. Kot da so veseli, da jih nekaj zamoti. Dolga, neprijetna tišina)

ŠIBA (sočutno): Ciril, kergakol si lah zbereš. (CIRIL molči. Zasliši se tiho grizljjanje.)

JURIJ: Ena podgana spodi grize. Bomo moglstrup nastavt. (Spet neprijetna tišina.)

VINKA (razburjeno): Pa jebemti ka tko dolg rab? (JURIJU) A boš že razdelu te karte enkrt? Če boš tuk mešu, ne boma nikder špilala.

(JURIJ preučuje karte. Vsi se prestopajo. VINKA tepta z nogo. Po dolgi tišini, STREL zadaj, daleč. Vsi trznejo, hitro pogledajo k CIRILU. On še malo bulji v strop, nato se obrne na stran, proti steni, stran od publike. JURIJ začne naglas deliti karte.)

JURIJ: No, ajde grema.

VINKA (skuša utišati neprijetno tišino): Ja, ajde, grema, ja... A pol zgleda, de sta vidva res pršla delat sem, al?

JURIJ: Kak to misliš?

VINKA (se zareži): Ja, v petk sta pršla. Do nedele sta to dva dneva arbajta.

JURIJ: Ne zastopm, ka bi rada povedala.

VINKA: Bi že zastopu, če bi dolg delu na enem mesti. Če bi kdo rad sam mal pogledu naokol, pride u soboto popoldne. Tak dobi večerjo u sobota, trikrat dubi za jest u nedela, pol pa v pondelk po zajtrki pič dalje pa mu ni blo treba niti prsta mignt. Sam vidva sta pa pršla u petk opoldne. Ja, morta vsaj en dan pa pol delat, ni važn kak obrneš.

JURIJ (potih): Boma kr dolg ostala. Js pa Lenči mama namen nabrat neki na kup. Drgač nima smisla. (Odprejo se vrata. GRBA, Madžar s puklastim hrptom, pomoli obraz v sobo. Ima žalosten obraz, izmučen pogled.)

GRBA: Go-spod Šiba.

ŠIBA (ki je ves čas pozorno opazoval CIRILA): Ja? Aja. Ma, ka je Grba, ka je narobe spet?

GRBA: Ste mi neročil nej se katrana da segrevat. Pa se je segrela zdej.

ŠIBA: Ja, sevede, Grba. Prec pridem pa namažem.

GRBA: Če hočeta, lohka jes to neredit, go-spod Šiba.

ŠIBA (vstane): A bejž, bum že sam zrihtu svoj del.

GRBA: Go-spod Šiba?

ŠIBA: Je?

GRBA: Tisti teveliki pubec neki žnara okol vaših mledičov na kozolecu.

ŠIBA: Ma, sej nobenem neč ne škod. Sem mu dal enga, veš.

GRBA: Sam tolko, de veste. Kar neprej jih vzema iz škatle pe jih boža. To jim neč ne pomaga.

ŠIBA: A bejž, sej jim neč ne bo naredu.

JURIJ (dvigne pogled od kart): Če bo tisti majmun preveč probleme delu, ga kr vojn nažen. (ŠIBA pospremi GRBATA ven.)

VINKA (gleda v karte): Tamlado si že vidu?

JURIJ: Kero tamlado?

VINKA: Kodričko, tamlado. Tastare tak več nej.

JURIJ (previdno): Sm jo vidu, ja.

VINKA: Pa? Ka pravš?

JURIJ: Sem bol slabo vidu.

VINKA: No, sej če misliš ostat boš še marsikej vidu. Take pa še ni blo. Skos se potika naokol. Še Madžara bi žnarala. Ne vem ka misl de je.

JURIJ (brezbrižno): Pa ste mel že kake probleme zarad nje? (noben od njiju ne igra več. VINKA odloži karte. JURIJ jih pobere in začne zlagat pasjanso)

VINKA: A, vem ka misliš. Zaenkrat še ni blo nobenih problemov. Sej je tuki šele kaka dva tedna. Dobro, Kodriča skoz neki srbi, sam to je pa to. Sam de Kodrič kam gre, se ona prkaže. Al išče Kodriča. Al je neki zgubila pa išče. Pa misl, de js ne vidm tega. Ko de ne more zdržat stran od barake. Kodrič pa hod gor pa dol z mravlam u gatah. Sam ni blo še nobenih problemu.

(pride nazaj KAREL, lopato odloži na steno, čista je.)

KAREL (CIRIL ga pogleda, KAREL reče VINKI): Preveč je bla že tema. Dej pejd ga zavit u neki, ga bom zjutri zakopu.

VINKA (vstane, JURIJU): Tuki se vse vid. Tud ko je tema. (odide, vzame lopato)

KAREL (se usede poleg JURIJA, začne čistiti pištolo): Ka je govorila?

JURIJ: O tamali.

KAREL: Kodrički?

JURIJ: Je.

KAREL: Je ubrisana tamala, ni kej. Sam se morš merkat.

JURIJ: Ti še bol.

KAREL (se zasmeji): Če si dubu kako idejo, pejd z nami jutr zvečer u mest.

JURIJ: Zaka? Ka pa bo u mest?

KAREL: To ka je ponavad. Gremo k Suzanci. Matr, lušn plac. Suzanca je špasna.

Skos vice poka. Tak ko prejšno soboto, pridemo na vrate pa reče: "Pazte se punce, šerif prhaja." Pa nč vulgarna ni al pa kej. Pet punc ma.

JURIJ: Pa greš?

KAREL: Grem.

JURIJ: Kaj pa...

KAREL: Njo dam v toplice za ta cajt de jo Madžari masirajo.

JURIJ: Kolk pa stane?

KAREL: Mene mal več ko morm še Madžare plačat, drgač pa pr Suzanci je pa par čukov. Za petsto ekstra pa še viski dobiš. Pa lušne stole ma, se počutiš ko sultan jebemti. Pa če nis pr voli lah tud sam sediš pa viski piješ. Suzance to nč ne zanima, ka ti počneš. Nč te ne podi al pa prganja.

JURIJ: Mrbit pa grem, de še sam vidim.

KAREL: Dej, dej, prid. Fajn se mamo. Pa Suzanca vice poka skos. Tak ko enkrat, je rekla: "Poznam js ludi, k sam en tepih dajo na tla pa rdečo lampo na vrate pa že misljo de majo palačo." To je o Gabrijeli govorla. Pa Suzanca reče: "Js vem ka vi fanti rabte," je rekla. "Moje punce so čiste ko suza," je rekla. "Pa moj viski nima nč vode not," je rekla. "Če bi pa radi tepih pa rdečo lampo pa vete

kam morte jet.” Pa reče: “Hodjo okol še dans eni z nogam na širok zarad tiste rdeče lampe.”

JURIJ: Od Gabrijele je pol tadrug plac, al?

KAREL: Je. (očisti pištolo do konca) Nikol ne gremo do Gabrijele. Ona vzame tri taužnt pa še sedmsto petdeset za viski pa nobenih vicov ne poka. Pa Suzanca ma take luštne zice. Lahk se ti zdi, ko da žviš tam, tak so lušni. Pa not ne boš najdu nobenga Madžara al pa Nemca.

JURIJ: Ka pa vem. Z Lenčijem nabirama na kup, če me zastopiš. Mrbit bom šou na kak štamprle al pa dva, sam dva čuka pa ne mislim pustit tam.

(vstopita LENČI in VINKA, en za drugim.)

KAREL (se vstane): No, lej, včas se morš met tud mal fajn. (Gre na svoj pograd)

JURIJ (LENČIJU): Sej ga nisi not prnesu, a ne de ga nisi Lenči?

LENČI: Ne, Jurči, res ga nism, lej de ga nism.

VINKA: Kaj pol. Bo padu ta šnops al ne bo?

JURIJ: Sm mislu, de te je minil.

(vstopi KODRIČ, napeto)

KODRIČ: Ste kej vidl mojo ženo?

JURIJ: Tuki je ni blo

VINKA: Zadi za barako tud ne.

KODRIČ (gleda naokoli, grozeče): Ja jebemti, kje je pa Šiba?

JURIJ: Do kozolca je šou. V štali je mende pa kopit maže s katranom.

KODRIČ: Kolk cajta nazaj je šou?

JURIJ: Ka pa vem. Pet? Deset minut?

(KODRIČ steče nazaj ven)

VINKA (vstane): Ja, tole bo pa za vidit. Kodriča najbrž že fejst matra, drgač si ne bi upu na Šibata spravlat. Kodriča fejst roka srbi, sam bolš za njega de pusti Šibata pr mir.

JURIJ: Ka misl, de je tamala s Šibatom al?

VINKA: Tak zgleda, ja. Pa Šiba zihr nej. Mislim, vsaj mislim de nej. Sam me vsejen zanima, kak bo.

KAREL (vstane): Mene tud zanima, ja.

JURIJ: Js se ne bi rad nč mešu. Js pa Lenči nabirama dnar na kup.

KAREL: No, mene zanimle. Nism že dolg vidu kej zanimivga tuki.

VINKA: Gremo pogledat.

(VINKA in KAREL gresta skupaj ven)

JURIJ: A Šiba je bil pr kozolcu?

LENČI: Sem ga vidu, ja. Mi je reku, nej ne božam več kužeka, tak ko sm ti reku.

JURIJ: Pa uno punco si tud vidu tam?

LENČI: A misliš Kodričeve ženo punco?

JURIJ: Ja. A je pršla v kozolc?

LENČI: (previdno) Ni. Pa sej jst je nisem nč vidu veš.

JURIJ: Nisi je vidu, de bi se pogovarjala s Šibatom?

LENČI: Nism vidu. Ni je blo pr kozolcu.

JURIJ: Dobr. Pol zgleda ne bojo vidl nobenga boksanja. Ker če se bi kdo kej tepu, Lenči, ti pejd na stran pa ostan na stran.

LENČI: Jst se ne bi nč tepu. (JURIJ začne polagati pasjanso, LENČI pograbi kartos kupčka, si jo ogleduje, nato jo odloži nazaj) Z obeh strani je ista. Zakaj je z obeh strani ista Jurči?

JURIJ: Ne bi vedu. Take jih pač delajo. Ka je pa Šiba delu pr kozolci ko si ga vidu?

LENČI: Šiba?

JURIJ: Je. Si ga vidu pr kozolcu. Pa ti je reku, de ne več kužkov skoz božat.

LENČI: Aja... Je mel kantico pa je mel krtačo pa je-- ne vem kaj je to delu.

JURIJ: Si zihr, de ni una punca pršla not, tak ko je pršla dans sm not?

LENČI: Ni pršla. Nikol ni pršla.

JURIJ (zavzdihne): Takoj grem raj k kaki Suzanci al pa Gabrijeli, kadarkol. Lah se mal napiješ, lah zrihtaš ka maš za zrihtat, pa je konc. Nobenih problemov. Pa še veš kolk te bo udaril po gnarnic. Te tamlade, to so pa lahk sam problemi, nč druga. (LENČI ga posluša, občuduje ga, premika ustnice, kot bi ga tako lahko bolje razumel) A se spomneš Anžeta Rihterja, Lenči? Ki je hodu z nama v šolo?

LENČI: A ku je njegova mama pekla tiste piškotke fine?

JURIJ: Tak je, ja. Isti. Sam de je kej za jest pa se prec spomneš. (Zmaga pasjanso, začne pospravljal) No, Anže je zdej v aresti zarad ene take tamale, si to vedu?

LENČI: Jurči?

JURIJ: Ja?

LENČI: Kolk dolg bo še predn boma mela tisto hiško in boma od zemle vesela in debela?

JURIJ: Ne vem. Morma velik gnarja nabrat veš. Vem za eno kmetijo, ki jo lahk pocen dobima, sam zastoj jo pa tud ne bojo dal.

LENČI: Dej puvej mi o tej kmetiji, Jurči.

JURIJ: Sej sm ti povedu. Včeri zvečer sm ti povedu.

LENČI: Dej no. Še enkrt puvej.

JURIJ: No, kakih pet hektaru je. En mlin na vetr ma. Pa ena baraka pa kurnik. Pa en mali sadovnak na vrtu. Črešje, jabke, breskve, slive, orehi. Pa drnusli. Pa en travnk detle, pa vode je dost za namakat. Pa ena vlka ograja je–

LENČI (vskoči): --pa zajčki, Jurči?

JURIJ: Komot bi jim zbil par kletk. Pol bi jim pa ti lah daju detlo s travnika za jest.

LENČI: Ma juuu, ziher bi lahk. (navdušeno) Matr, matr, ziher bi lahk.

JURIJ (postaja čedalje bolj nežen): Pa par čunekov bi lahk mela. Pa bi v baraki lahk prekajal. In ko bi kakga čuneka zaklala bi lahk tam meso prekajal. Pa v reki bi lahk ribe lovila. Ko se sam mal otoplji, matr, to kr cveti od rib. Pa vsako nedelo bi kašno kuro al pa zajca pojedla. Pa mrbit bi mela kako kravo al pa kozo. Pa smetana na mleku bo tak debela, de jo boma mogla z nožem iz posode rezat.

LENČI (s širokimi očmi): In boma od zemle vesela in debela.

JURIJA: Pa ja. Vsega sorte zelenjave na vrtu in če bi pa nama viski zapasu boma pa par jajc u mest prodala al pa neki. In ne bi spala na pogradu. In noben naj ne bi mogu sred posla odpodit.

LENČI (proseče): Dej puvej o hiši, Jurči, dej.

JURIJ: Sevede. Eno majhno hiško bi mela. Z lastno sobo. Pa tud ni spet tuk zemle, de bi rabla preveč se matrat. Mrbit šest, sedm ur na dan. Ne bi rabla ječmen premetavat enajst ur vsak dan. In ko bi neki posadila bi bla midva tam de ven vzamema. Točno bi vedla kolk nama pripada.

LENČI (nestrpno): In zajčke tud bi vedla. In bi jst skrbel za njih. In puvej kak bi skrbel za njih, Jurči.

JURIJ: Sevede. Šel bi na travnk do detle pa bi mel sabo en žakl. In bi nafilu žakl in bi ga prnesu nazaj in bi ga stresu med kletke not.

LENČI: In bi grizl in bi grizl tak ko to oni delajo. Sm jih vidu kak oni delajo to.

JURIJ: In vsakih šest tednov al neki tazga majo tamlade. Bi mela dost zajcov za jest al pa prodat. (si začne dalje izmišljevati) Pa mela bi par golobov, de bi letel okol mlina, okol in okol, tak ko so to počel ko sm bil še mali. (Popolnoma tudi sam očaran.) In najin bi blo. In naj ne bi mogu noben odpodit. Če nama kdo ne bi pasu, bi lahk rekla: "Ajd, mrš!" in matr, de bi mogu it. Pa če bi kak prjatu pršu mim, ja, pa sej bi mela ga dat na kak pograd kam. Veš kaj bi rekla? Rekla bi "Pa sej lahk prespiš." In matr de bi lahk prespal. Pa nemškega ovčarja bi

mela, pa kako mačko al pa dve, take tigraste. (Pogleda LENČIJA ostro) Sam morš pazit, de ne bi mačke pršle prebliz zajcom.

LENČI (globoko diha): Ti, kr nej probajo. Bi jim, vrate bi jim zlomu, bi jim. Direkt polomu bi jih s palco. S palco bi jih polomu. To bi naredu. (Nekaj trenutkov sedita v tišini.)

CIRIL (Ko spregovori, JURIJ in LENČI trzneta, kot da bi ju zalotil pri kakšni skrivnosti): Pa veta za kak tak plac?

JURIJ (ponosno): In če vem, ka to tebe briga?

CIRIL: Sej mi ne rabiš povedat kje je. Lah je kjerkol.

JURIJ (si oddahne): Sevede. Sto let lah iščeš, pa ne boš našu tazga placa.

CIRIL (navdušeno): Kolk bi pa radi za tak plac?

JURIJ (nejevoljno): No, lah ga dobim za šestdeset taužnt novih tolarju. Tista tastaradva k ga mata sta brez gnarja. Pa tastara rab it na morje žvet zarad pluč. Pa kaj to teb? To je za najdva.

CIRIL (nežno): Ma nism za velik dobr sam z eno roko. Tle na ranču sm si jo zjebu. Zato me tud niso dal stran. So me dal za pometat. Pa petndvajst taužnt so mi dal za roko. Pa še pet taužnt mam na banki našparanga. To je trideset taužnt novih tolarju. Konc mesca dobim še štir taužnt. Veš kaj ti rečm jst... (se nagne naprej) Kaj pa če bi šou js z vama? To je štirintrideset taužnt, ki bi jih dal zram. Nism več za velik dobr, sam kuham pa lah pa lah bi kure fujtru pa mrbit mal z motiko na vrtu delu. Ka bi ti reku na to?

JURIJ (nesigurno): Bi rabu mal premislt. Skos sma sam js pa Lenči mela ta plan. Samadva. Nism nikol razmišlu, de bi še koga mela.

CIRIL: Pa bi napisu oporoko. Bi vama pustil svoj del, če bi crknu. Nimam nobene familije ne nč. Vidva mata kej gnarja? Mrbit bi lah prec šli.

JURIJ (razočarano): Ma, dej, taužnt mama, oba skup. (razmišljja) Sam, lej. De midva z Lenčijem delama en mesc, pa nč ne zapravma, boma mela deset taužnt. To bi blo štirinštirideset taužnt. Sm ziher de bi lahk za tolk prevzel. Pa bi ti pa Lenči lah prec šla tja, zaštantat, js bi pa za par mescu še najdu posu, de ostalo dobim. Pa lah bi jajce pa tko prodaju. (Se ozirajo, presenečeni, navdušeni) Jebemtimater, sm ziher de bi lah obrnal. (Njegov glas je poln navdušenja.) Ziher bi lahko obrnal.

CIRIL (se čoha po štrclu): Pred štirmi leti sm tole fasu. Vsak cajt me bojo poslal nekam. Tako ko bom mal slabš pometu, me bojo poslal na državno. Mrbit, če bi vama dala svoj gnar, mi bi vidva pustla de vrt okapam, tud ko bom bil že za nikamor. Pa posodo bi lah pomivu pa take male bedarije. Sam de bi bil na

svojim. Sam de bi lahk na svojim delu. (Nesrečno.) Sej sta vidla ka so nardil z mojim pesom. So rekl, de ni več za nobenga dobr, ne za sebe ne za druge. Sam ko bom pa jst tak me pa noben ne bo hotu ustrelat. Pa bi raj vidu de me.

Noben ne bo hotu. Pa ne bom mel kam za it pa nč ne bom več mogu delat.

JURIJ (se vstane): Jebemti de bomo to nrdil. Matr, zrihtal bomo tisto kmetijo in bomo šli tja žvet. (Sanjava) Pa recimo de pride karneval u mest al pa kej podobnega. (CIRIL prikimava) Ja, bi pač šli pogledat. Nobenga ne bi sprašval, če lah gremo. Sam rekl bi, de gremo, matr, pa bi šli. Pomolzl kravo, nametal hrano kuram pa bi šli.

LENČI: Pa detlco zajčkom. Jst jih ne bi pozabu jih nahrant. Kdaj bomo to nardil Jurči?

JURIJ (odločno): Čez en mesec. Direkt čez en mesec. Pa veta ka bom naredu?

Pisu bom tistima dvema, ku mata kmetijo, de jo bomo vzel. Pa Ciril bo poslal enga jurja za aro.

CIRIL (veselo): Stoprocent. Pa majo dobro peč tam?

JURIJ: Sevede. Dobro peč. Al premog al pa drva.

LENČI: In svojga kužeka bom vzel. Matr-matr de mu bo lušn tam.

(Čez sredino skozi okno pogleda not KODRIČKA. Ne vidijo je, ona jih posluša)

JURIJ (hitro): Pa nobenem nč povedat. Sam mi trije pa noben drug. Drgač nas bojo odpodil predn naberemo na kup. Gremo še naprej se delat, ko da smo isti ko prej. Ko de bomo cel živleje ječmen premetaval. Pol pa, kr naenkrt, bum! Dobimo plačo pa spizdimo.

CIRIL: Lah ti dam tri čuke že zdej.

LENČI: In ne nobenem ne povedat. Ne nobenem ne bomo povedal Jurči.

JURIJ: Jebemumatr de ne bomo. (Tišina, nato JURIJ tečno nadaljuje) Matr, prsežm, de še zmeri voham tisto lajdro.

(Ko je JURIJ začel govoriti je KODRIČKA hodila naprej. Ob besedi lajdra se ustavi, spremeni obraz, oni jo zagledajo, otrpnejo)

KODRIČKA: Kom si to reku lajdra! Js sm iz fine hiše pršla. Pr fajnih ludeh sm gor rasla pa predn sm se poručila nism nč okul lajdrala. Čis pridna sm bla. De veš! (Malo nesigurno.) Sm bla. (Spet jezno.) Sej veš kak je Kodrič. Sej veš, de ne bi ostal z mani, če ne bi bil ziher. Ti pram, de je Kodrič ziher. Nimaš nubene pravice, de mi rečeš lajdra, ja?

JURIJ (nejevoljno): No, če nisi lajdra, ka pa pol skos iščeš tuki? Sej maš hišo in maš moža. Nočmo nobenih problemov met s tabo.

KODRIČKA (proseče): Sevede mam moža. Pa ga ni nikder doma. Nimam nobenga za poguvarjat. Nimam nubenga za družbo. Ka ti misliš, de lah kr čepim doma pa kuham za Kodriča? Js bi rada koga vidla. Sam koga vidla pa se z njim poguvarjala. Nimam nobenga, pa daleč je do mesta. Pa Kodrič me nikol ne pele plesat al pa na film. Ti pravm, de bi se sam rada mal poguvarjala.

JURIJ (predrzno): Ja, če bi rada bla sam prjazna, ka se pa pol nastavljaš pa z ritko migaš?

KODRIČKA (žalostno): Sam rada bi bla... fajn.

(Približujejo se glasovi)

KODRIČ (od zunaj): Ne rabiš se zdej jezit, al?

ŠIBA (od zunaj): Neč se ne jezim, sam nimam pa več potrpleja za ta vprašanja.
Sam tolk. Nehi me sprašvat neumnosti.

JURIJ: Ajd, bejž. Nočmo met kakih problemov.

(KODRIČKA se ozre, odide. Od strani pride ŠIBA, za njim pa KODRIČ, KAREL in VINKA. ŠIBATOVE roke so umazane od katrana. KODRIČ hodi direkt za njim.)

KODRIČ (pojasnjuje): Sej nism nč tazga mislu, Šiba. Sam fprašu sm te.

ŠIBA: Mal preveč ti že to sprašuješ. Mam že poln kurac tega. Če ne morš za svojo ženo poskrbet, ka bi rad od mene? Sam pr mir me pust.

KODRIČ: Sam rad bi ti povedu, de nism nč slabga mislu. Sam mislu sm, če si jo mrbit kej vidu.

KAREL: Pa reč ji nej doma ostane. Ka ji pa pustiš, de laz naokol. Bojo slej ko prej kaki problemi.

KODRIČ (se obrne h KARLU): Ti se pa za sebe brigi, če ne bi rad se zuni pogovarju.

KAREL (se zareži): Ja, proklet šmrkuc. Si hotu Šibata prestrašt pa ti ni ratal. Je Šiba tebe prestrašu. Zajc prestrašen, ka mene briga če si najbolši bokser dvesto kilometru naokol, ti sam probi z mano zaplesat pa ti bom roke odtrgu.

VINKA (se pridruži): Ti pa ta tvoj vazelin nagravžn.

KODRIČ (se ozre proti VINKI, nato zavoha zrak, kot kak pes): Jebemumatr, de je bla tuki. Voham jo. Matr, de je bla tuki. (JURIJU) Ti si bil tuki not. Drugi so bli zuni. Zdej pa ima de mi poveš vse.

(JURIJ izgleda zaskrbljen. Se sooči z neizogibnim. Se vstane. Počasi sleče srajco, v spodnji majici zлага srajco, skoraj že preveč lepo, in govorí v hladnem tonu)

JURIJ: Hja, en te bo res rabu naučit plesat. Pa zgleda de je res na mene padla ta naloga.

(LENČI, ki je ves čas opazoval, se z visokim, živčnim glasom zasmeji)

KODRIČ (se divje obrne proti njemu): Ka se pa ti režiš?

LENČI (prazno): A?

KODRIČ (eksplodira od besa): Ajmo, majmune. Vstan se, de te vidim. Ka me briga kolk si vlki, men se ne bo noben režu. Bote vidl kdo je zajc tuki.

(LENČI pogleda nemočno proti JURIJU. Vstane se. Skuša it v ozadje, KODRIČ mu sledi, ga tolče po hrbtnu. Ostali se postavijo okoli njiju v gručo. Derejo se en čez drugega.)

ŠIBA: Dej mu mir!

VINKA: Kaj ti je pa on naredu!

KAREL: Pust ga na mir Kodrič, on se ne zna tepst.

CIRIL: Nazaj ga useki, ne se mu pustit.

ŠIBA: Pust ga, bogega reveža.

VINKA: Kaj se spravlaš na njega.

KAREL: Da te ni sram.

ŠIBA: Dej mu vsaj šanso. Dej mu vsaj šanso.

LENČI (popolnoma prestrašen): Jurčiii, reč mu nej me pusti pr mir Jurči.

JURIJ: Kr dej ga Lenči, kr dej ga. Dej ga!

(KODRIČ zakriči. Gruča se razpre, KODRIČ se skuša rešiti, njegova dlan v trdnem primežu. LENČI jo stiska in ne spusti.)

JURIJ: Pust ga zdej. Spust ga, Lenči, spust ga.

(Spet vsi en čez drugega)

VINKA: Lej, kak ga drži.

KAREL: Matr, kak ga ma v roki.

ŠIBA: A si vidu ti to?

CIRIL: Kaka moč, matr.

(LENČI gleda prestrašen KODRIČEVO roko in KODRIČA. Ne spusti ga.

LENČIJEV obraz je krvav. JURIJ mu primaže klofuto. Še eno in še eno. KODRIČ je čisto šibek od bolečine.)

JURIJ: Spust njegovo roko, Lenči. Šiba, dej mi pomagi, dokler ma ta bedak še kej od roke.

(Naenkrat LENČI spusti. Zbeži stran od JURIJA v kot)

LENČI: Reku si mi, Jurči. Sem te slišu, ku si mi reku. (KODRIČ je padel na tla.

ŠIBA, KAREL in VINKA pogledajo njegovo roko. ŠIBA pogleda LENČIJA, zgrožen, prestrašen.)

ŠIBA: Mormo ga spravt do dohtrja. Men zgleda ko de mu je vse kosti zdobil.

LENČI (joče): Nism hotu. Nism ga hotu udart.

ŠIBA: Karel, pejd voz naštimat. Mogu bo v mesto, de mu roku poštimo. (se obrne k jokajočem LENČIJU) Nisi ti kriv. Ta šmrkuc si je čist zaslužu. Sam, matr, sej skor nima več roke.

JURIJ (se približa): Šiba, ka boma letela? A se naj bo tastar Kodrič zdej losu?

ŠIBA: Ne bi vedu lej. (Poklekne h KODRIČU.) A si dost pr seb de lah poslušaš?

(KODRIČ pokima.) No, pol pa posluši. Men se zdi, de si si roko zataknu u mašino. Če ti ne boš nobenim povedu, ka se je zgodil, tud mi ne bomo. Sam če bi pa sam probu, de bi tale poba letu, bomo pa vsem puvedal. No, pol se ti bomo pa res režal! (Pomaga KODRIČU na noge.) Ajd, prid zdej. Karel te bo odpelu k dohtarju. (Se odpravi proti vratom. Se obrne k LENČIJU.) Pokaž mi roke. (LENČI iztegne obe roki.) Jebemu mater.

JURIJ: Lenči se je sam ustrašu. Ni vedu ka nej nrdi. Sm ti reku, d se ne sme nuben z njim spravt. A, ne. Mende sm Cirilu to razlagu.

CIRIL (resno): Ja, točno to si reku. Dans zjutri, ko se je Kodrič prvič spravlu na tamalga. Pa si reku, de se nej raj ne špila z Lenčijem, če ma kej u glav.

(Vsi razen JURIJA, LENČIJA in CIRILA odidejo.)

JURIJ (LENČIJU, zelo nežno.): Nisi nč kriv. Nč te ne rab več bit strah. Točn to si naredu, ka sm ti reku. Najbolš d se greš umit u pralnco. Obraz si umij. Čist bogi zgledaš v faco.

LENČI: Nism nobenih problemov nism hotu.

JURIJ: Prid. Bom šou s tabo.

LENČI: Jurči?

JURIJ: Kaj bi rad?

LENČI: A bom še zmer lah na zajčke merku? (Gresta skupaj ven, en zraven drugega, skozi sredino.)

2.2. Pri Madžaru v lopi

Sobota ob desetih zvečer. Pri GRBATU smo. Neke vrste pasja uta, priejena v sobo. Naokoli so razna orodja, škatle, sodovi, v kotu ena postelja. GRBA sedi na postelji, na sebi ima bralna očala, nekaj bere na postelji, hkrati si pod majico po hrbtnu nekaj maže. Očitno ga boli hrbet. Na oder pride LENČI in ga gleda, glasno diha, GRBA ga začuti, se obrne proti njemu, LENČI se mu prijazno nasmehne.

GRBA (osorno): Nuben nima pravica de hod u moja soba. Tule kle je moja soba.

Nuben nima tuki nubene pravice bit drug ku jst.

LENČI (nedolžno): Sej nč ne delam tazga. Sam pršu sm u kozouc gledat moja kužeka pa sm vidu de maš lučko.

GRBA: Ma sej mam pravica de mam luč. Ajde pejd, kr pejd ven iz moja soba. Js nimam kej delat u baraka, ti pa nimaš kej delat u moja soba.

LENČI (iskreno): Zaka pa ne smeš u barako?

GRBA (besno): Ku sm Madžar. Karta špilaja tam notr. Sam jst pa ne smem karta špilat ku sm Madžar. Rečeja de jim smrdim. No ti sam tulk de veš, men usi vi smrdite.

LENČI (nemočno): Vsi so šli u mest. Šiba pa Jurči pa vsi tud. Jurči je reku de morm tuki ostat pa de ne smem delat nobenih problemu. Vidu sm tvojo lučko.

GRBA: Ma ja no koga bi zej rad?

LENČI: Nč ne bi... Vidu sm tvojo lučko. Sm mislu de bi sam lah pršu not pa se mal usedu.

GRBA (strmi v LENČIJA, si sname očala in jih da nazaj, se pritožuje): Ja pa ma tud ne vem ka delaš ti skus u kozoucu. Sej nis trajbr. Ka ma pa prmetauc za delat u kozoucu. Nimaš neč za delat s kojam pa z oslam.

LENČI (potrpežljivo): Kužeka. Mojga kužeka sm pršu gledat.

GRBA: Mapajebemti, pol pa pejd svujga kužika gledat. Ne pa de hodiš tam ku nimaš kej de hodiš.

LENČI (stopi za korak bolj v prostor, se spomni da ne sme in naredi korak nazaj): Sam mal sm ga gledu, veš. Šiba mi je reku, de ga ne smem tolk več božat tolk.

GRBA (jeza počasi puhti): Ma ja, no, ja, če s ga pa skus iz škatle vojn vleku. Ma ja je čudn de ga kuzla še ni kam drgam udnesla

LENČI (stopi not): A dej, njej je vsejen. Ona mi pusti.

GRBA (pojamra, nato se preda): Ma ja, no, dej, used se pol mal, no. Če že ne greš vojn, pol se usaj used. (malo bolj prijazno) So te pustil pa šli u mest, al?

LENČI: Ciril ni šou. On sam sedi pa svinčnik reže pa neki računa skoz.

GRBA (popravi očala): Računa? Ka ma pa Ciril ze rečunat?

LENČI: O zemli. O tisti kmetiji.

GRBA: Ma, ja, no, ma ti si res perbit. Direkt u bučo si perbit. U kaki zemli ti to perbijas?

LENČI: O zemli, ki jo bumo dubil. Pa ena majhna hiška pa golobi.

GRBA: Ma, ma, matr si zmešan. Usaj vem zdej zaka te un tadrug skus na stran drži.

LENČI (potih): Nč se ne lažm. Točn tko bomo mel. Eno zemlo bomo dobil pol bomo pa od te zemle veseli in debeli.

GRBA (se udobno namesti na postelji): Dej se used, no, ja? Tamle na uno gajbo se used.

LENČI (se usede na gajbico): Ti misliš, de se lažm. Sam jst se ne lažm. Čis vse je res. Kr Jurčita upraš.

GRBA (se nasloni na roko): A s tem Juritam hodiš okol, al, ja?

LENČI (ponosno): Jaa. Midva, js pa on, grema vsepovsod skupi.

GRBA (po premoru, tiko): Včas on kej govuri pa čis nč ne veš ka govori. Al? (se nasloni naprej) Ja, no, a ni tku?

LENČI: Ja. Včasih.

GRBA: Sam govuri pa govuri. Ti pa čis neč ne veš za ka se gre. Ja?

LENČI: Kulk dolg ti misliš, de bo trajal, predn bojo dost vlki uni kužki, da jih bom lah božu?

GRBA (se zasmeji): Pa sej človk lah kr govori pa ve, de ne boš naprej guvori. Par tednu pa bojo kužki že vredi, ja. (Premišljuje) Jurij ve ka je fajn. On sam guvori ti pa neč ne zastopš. (Počasi se navdušuje) No, zej pa sam en Madžar guvori, pa še grbast Madžar, ja. To nč ne pomen, zastopš. Pa itak se ne buš spomnu neč. Sm že večkrt to vidu. En jezik obrača pa tud če tadrug ne pusluša, to nč ne pomen, važn de un lah guvori. (Se užge po kolenu z roko) Jurij ti lah reče bedarija pa nč ne pomen. Sam de on jezik ubrača. Sam de maš mal kompanije. (Njegov glas postane mehak in škodoželjen) Ja, pa rečmo de Jurči dans ne pride nzaj. Rečmo, de on pubere svoj kupček pa se zej ne bu več vrnu. Ka boš pa pol ti nredu?

LENČI (skuša slediti): Ka to? Ka to če bo?

GRBA: Reku sm, ka pa če gre dans tvoj Jurči u mest pa ga nikder več ne vidiš.

(Pritiska) Rečmo tku.

LENČI (ostro): On tega ne bi naredu. Jurči ne bi nikder kej tazga naredu. Js sm že dolg z Jurčitom. On se bo vrnu dans... (Pojavi se dvom) Ka ti misliš, de se ne bo?

GRBA (uživa v mučenju): Ja, lej no, ja ne murš vedit ka bu kdu nredu. Ka pa če hoče pridit nzaj pa sam ne more. Rečmo, de se ubije, al pa se mu neki nrdi pa ne pride nzaj.

LENČI (strašno ga je strah): Ne vem. Pa dej ka ti to govoriš? Sej ni res. Jurči si ni nč naredu.

GRBA (kruto): No, ja, no, a bi rad vedu, ka bo s tabi? V butnštuk te bujo dal.

Prvezal te bujo, ku kakga cucka. Pol buš pa tko ku js ku morm u pesjaki spat.

LENČI (besen, zakoraka proti GRBATU): Kdo je Jurčitu kej naredu?

GRBA (se zvije od strahu): To sm sam reku tko. Neč ni Jurčitu. Vse je vredi z njim. Sej bu pršu nzaj.

LENČI (stoji nad njim): Kaj ti to kr neki rečeš tko. Noben ne bo nč reku, da je neki reku, da je kej z Jurčitom se zgodil.

GRBA (ga skuša pomirit): No, dej se used nzaj, no. Neč ni z Jurčitom. Dej no, vsed se nzaj, no.

LENČI (godrnja): Noben ne bo nč reku, da je kej Jurčitu blo.

GRBA (zelo nežno): Mrbit pa zdej zstopiš. Ti maš Jurita. Ti veš de se bo vrnu. Pa rečmo, da ne bi nobenga mel. Pa rečmo de ne bi mugu it u baraka pa karta špilat ku si madžar. Kak bi ti tu blu, a? Rečmo de bi mugu tuki zuni bit pa bukve čitat. Ja, lah zuni balinčke mečiš, sam ku je pa tema, morš jet pa sem pa bukve čitat. Pa ka ti bujo bukve. Človk rab enga druga... De mu je bliz.

(Jokajoče) Človeki se zmeša, če nima nubenga. Sploh ni važn kak je, važn sam de je. Ti rečm, če je človk prveč sam, ma sej še zbuli.

LENČI (miri samega sebe): Jurči se bo vrnu. Mrbit se je Jurči že vrnu. Mrbit bi mogu it pogledat.

GRBA (nežno): Sej te nism hotu ustrašt. Sej se bo vrnu. O seb sm govoru.

LENČI (žalostno): Jurči ne bo kr šou brez mene. Js vem de Jurči ne bi tega nikder naredu.

GRBA (nadaljuje sanjavo): Se spomnem ku sm bil še mulc na kmetij od mujga fotra. Dva brata sm mel. Skus sta bla blis, skus blis mene. Smo u isti sobi spal. U isti pojsli, usi trije. Pa jagode smo rasl. Pa detlco smo mel. Pa smo pol spustil kukoške na detlca, če je sonce siju. Js pa moja uba brata smo pa sedel na ograj pa jih gledal - bele kure su ble.

LENČI (z zanimanjem): Jurči je reku, de bumo mi mel tud detlco.

GRBA: Ma, ti si zmešan.

LENČI: Ne, res bomo mel. Ti kr Jurčita upraši.

GRBA (prepirljivo): Ti si zmešan. Sto ludi je že šlo tuki skuz, z ruzakam na hrbiti pa ista kurčeva ideja u glav. Več ku sto. Pridijo pa delajo pa grejo nprej. Pa čis usak ma neka zemla u glau. Pa čis nuben je nikol ne dubi. Tak ku nebese. Vsak bi rad mel svoja zemla. Nuben ne pride u nebese pa nuben ne dubi svoja zemla.

LENČI: Ja pa bomo dubil.

GRBA: To maš sam u buč not. Ludje skos to guvorijo sam to majo sam u buč not.

(Sliši nekoga zunaj) En je zgleda zuni. Mrbit je Šiba. (se dvigne na postelji, vstane, boleče, in gre k vratom) Ja, Šiba? A si ti?

CIRIL (od zunaj): Šiba je šou u mest. Dej, a je Lenči pr teb?

GRBA: Ja, tavlki puba?

CIRIL: Ja. Si ga kej vidu naokol?

GRBA (gre nazaj do svoje postelje, se usede, reče na hitro): Ja, je, tuki je.

CIRIL (stoji na vratih, se čoha po štrclju, ne gre not): Posluš Lenči, neki sm naštudiru. Glede une zemle.

GRBA (nadrkano): Lah pridiš not če hočiš.

CIRIL (nerodno): Ja, ka pa vem. No, ja, če pač dovoliš.

GRBA: No bal not, no. Sej hudjo že usi nut. Pa lah pol mnnde še ti. Še mal pa bom hipodrom odpru tuki. (Skuša skriti veselje)

CIRIL (še vedno nerodno, stopi not): Sej maš kr lušn tuki. More bit fajn met svoj plac.

GRBA: Ziher, ja. Lušn! Pa tist gnuj pud oknam, čist sam za mene. Ku u tuplicah.

LENČI (vskoči): Ka si reku od zemle?

CIRIL: Veš, js sm že dolg tuki. Pa Grba tud. Pa sm prvič pr njem not.

GRBA (temačno): Nuben ne gre k Madžari u soba. Sam Šiba kdaj pride.

LENČI (vztraja): Od zemle. Ka si reku od zemle.

CIRIL: Ja. Sm vse naštudiru. Tisti zajci bi lah fajn obrnl, če bomo dobr delal.

LENČI: Sam js bom na njih merku. Jurči je reku de bom js na njih merku. Oblubu mi je.

GRBA (ostro): Ma vi se sam farbate. Menl se bute velik, ja, sam ne bute nikul dubil zemle. Tulk dolg buš tle pumetala, de te bujo u škatli vojn odnesl. Skupi z metla. Sm že velik ludi vidu jst.

CIRIL (jezno): Nam bo ratal. Jurij je reku, de nam bo ratal. Mamo že zdej dost gnarja.

(JURIJ pride skozi vrata, roke v žepih, se nasloni na steno. Ostali ga ne vidijo.)

GRBA: Ja? In kje je Jurij zdej? U mest je šou, na babe. Tam gre tvoj gnar. Ti prau, de sm že prevečkrt to vidu.

CIRIL: Jurij nima nobenga gnarja u mest. Gnar je na bank. Js, pa Jurij, pa Lenč tlele. Mi bomo mel svojo sobo. Bomo mel kure pa pese. Bomo mel koruzo pa mrbit še kravo.

GRBA (pod vtisom): Ja, pravš de mate gnar?

CIRIL: Skor vse. Sam že mal rabmo nabrat na kup. En mesc pa bomo mel. Jurij ma že točn zemlo zbrano.

GRBA (se boža po hrbtnu): Nikder že nism vidu nobenga de bi mu ratal. Sm že vidu, de se jim je skor zmešal od tega ku so bli sami pa sanjal o zemli. Pol pa vsakič al babe al karte, pa so bli spet na nul. (Se obotavlja, nato negotovo doda) Če bi vi rabl enga de mal pumaga. Za neč bi delu, sam de bi lahk bil zram, ja lej, jst bi fejst pomagu. Nism tulk kripl de ne bi mugu delat ku bik, če rabm pa hočm.

JURIJ (napol sarkastično, napol nežno) Sam nisi mogu it u pojslo tak ko sm ti reku, a ne Lenči, de ne? Ker ti morš it u kompanijo, ven na luft, pa jezik vrtet. Še mal pa boš konferenco sklicu.

LENČI (se brani): Ti si šou. Pa ni blo nobenga u barak. Nč slabga nism naredu Jurči.

JURIJ (še vedno lahkotno) Edin cajt ko mam mir, je ko ti spiš. Če te bo kdaj začela luna nost ti bom kr glavo odseku. (Zaseka z roko)

GRBA (brani LENČIJA): Sam sedu je tuki pa se mal pugovarju. Neč ni narobe s tem.

JURIJ: Ja, sej sm te slišu. (Utrujenost ga doseže) Sem bil tuki kako minuto. Pa vas poslušu. (GRBATU) Nč nimam proti teb Grba. Sam nismo misl nobenem povedat.

CIRIL (skuša zamenjat temo): A ni blo lušn u mest?

JURIJ: Uf! Sm sedu u stolu pa Suzanca je vice pokala pol so pa pobi začel lumparije zganjat. Matr de še nikol nism bil tak. Dam tistih petsto na mizo za viski pa skoz sam računam kolk vreč semena bi lah dobil za to. Dve? Tri?

CIRIL: Ja, korenčka dve po tamalim.

JURIJ: Pa sm se kr kmal pobral. Na nč druga ne morm študirat. Ko so začel dnar razmetavat me je kr bolel.

CIRIL: Ma vsak dec si more kdaj prvoščt. Js sm šou enkrt k eni takile Suzanci u Gorno Peč. To je blo sicer že daleč nazaj. Še pred vsemi poplavami. Matr kak

plac. Rdeč tepih kamrkol si šou. Pa takrat smo še elektriko mel. Juu! (zasanjano) Ne bom nikder pozabu kak je blo lušn. Cigare na mizi, čist zastojn, sam če si hotu, si vzeu. Pol je pa en Madžar pršu mim, takrat še to ni blo tak čudn, da je Madžar bil zaposlen u bajt, pa nam je postregu s pijačo. Vse zastojn, sam vzet si si mogu s pladna. Pol so pa punce pršle, prjazne, pa pridne, pa tihe, pa luuušne. Sploh niso zgledale ko kurbice. Da ti je blo kr nerodn vprašat, če... Sam to je blo še prej, pred poplavam. Pa rdeč tepih, vsepovsod.

JURIJ: In kolk so ti požrl?

CIRIL: Taužnt petsto.

JURIJ (karajoče): Pol si dubu čike pa pjačo pa uštimano babo za taužnt dvesto petdeset več? Ma dej, en tedn si spušu sam zato, da si lahk po rdečem tepihu hodu.

CIRIL (še vedno zasanjano): En tedn plače? Ja, ziher. Sam sem že precej tednov dal čez v živleju pa se nobenga tedna ne spomnem tolk ku tega. Pa lej ... to je blo zdej že dvajst let nazaj. Pa se živo spomnem tistga tepiha. Pa une Alenke u rozast oblekci. Matr.

JURIJ (se nenadoma obrne, pogleda v temo in grdo reče): A bote rekl, de spet Kodriča iščete? (KODRIČKA se pojavi na vratih) No, tle ni nobenga Kodriča.

KODRIČKA (zelo odločno): Vem, de ga ni tuki. Grbata sm hotla neki uprašat.
Nism vedela, de ste vsi tuki.

CIRIL: A ti ni Jurij prej povedu? Nočmo met nobenih problemu s tabo. Dobr veš, de ni tle Kodriča.

KODRIČKA: Vem kam je šou. Roko ma u gipsu pa je vseen šou. Sej pram, de sm sam Grbata pršla neki uprašat.

GRBA (previdno): Mrbit bi blu bulš, de grete nzaj u svoja hiša. Ne bi smel ukol sobe od Madžara hodit. Nubenih problemu nočm met. Čist nč me nočte uprašat.

CIRIL (si gladi štrcelj): Saj mate moža. Ne rabte nč okol hodit pa pr drugih probleme delat.

KODRIČKA (nenadoma jezno): Js bi rada bla prijazna pa vludna do vas migrantu, sam vi ste prefini. Js bi lah šla po svet, če bi hotla. En me je enkrt direkt u mesto vabu, na fino pozicijo. (Gleda, če jih je impresionirala. Vsi so hladni)
Sam neki sm pršla enga uprašat pa-

CIRIL (se vstane, gajbica se prevrne, jezno reče): Jst mam dost. Noben vas ne nuca tuki. Smo vam že rekl, de ne. Pa de nam rečete migranti. Mate čudne

ideje o nas pa kdo smo mi. Še tolk ne vete, de mi nismo nobeni migranti. Rečmo de nas lah odpodite od tuki. Rečmo de nas lahk. Vi mislte, de bi mi šli dol po cest pa na drug ranč, na drug posu. Sam vi ne vete, de mamo mi svoj lastn ranč pa svoja lastna hiša pa svoj sadn drevje. Pa prjatile mamo. To mamo mi. Mrbit je bil kdaj cajt ko nismo nč mel, sam ta cajt je mim.

KODRIČKA: Dej ti kozu star... Če bi mel kej gnarja, bi bil zdele u mest pa kozarc do suhga polizu.

JURIJ: Pa dejmo ji pustit, de upraša Grbata ka ga je mela za uprašat pol pa nej gre. Itak ga ni pršla neč uprašat.

KODRIČKA (GRBATU): Ka je blo s Kodričovo roko? (GRBA se zareži. JURIJ ga poskuša utišati.) A pol ga ni mašina, al? Se mi je zdel, de se laže. Dej, Grba, puvej mi ka je blu.

GRBA: Me ni blu zram. Js nism nč vidu.

KODRIČKA (zagreto): Ka se je zgodil? Sej neum Kodriču povedala. On je reku, de je bla mašina kriva. (GRBA molči.) Kdu mu je to naredu?

JURIJ: Noben mu ni neč naredu.

KODRIČKA (se počasi obrne proti JURIJU): A ti si mu naredu. No, sej je dolg prosu.

JURIJ: Js nism mel neč s Kodričam.

KODRIČKA (stopi k njemu, se nasmija): Mrbit se ga pa zdej nč več ne bujiš.

Mrbit se buš pa zdej kdaj hotu pogovarjat z mani. Vsi tuki so se ga bal.

JURIJ (precej prijazno): Poslušte me! Js nism Kodriča nahublu. Če je mel probleme, se to nas nč ne tiče. Kodriča uprašte. Zdaj me pa poslušte. Vam bom probu dopovedat. Rekl smo vam, de se spokite, pa zgleda ni dost. Pa vam bom zdej drgač povedu. Mi bomo neki nrdil. Neki dosegl. In če bote ostal tuki, bote to zjebal. Sej niste nč kriva. Če človk stop na okrogu kamn pa pade in se ferdirba, ne bo noben reku, de je kamn kriv. Sam se človk tud nebi ferdirbu, če ne bi blo tistga kamna.

KODRIČKA (zmedena): Pa ka mi zdej o nekih kamnih razлагаš? Če ga nisi ti, kdo ga pa je? (Pogleda ostale, stopi hitro k LENČIJU.) Ja, ka si pa ti cel plav po frisu?

JURIJ: Sm vam že reku, da je roko u mašino dubu.

LENČI (tesnobno pogleda JURIJA, nesrečen): Roko je u mašino dubu.

JURIJ: Zdej se pa spokite.

KODRIČKA (se približa LENČIJU, potiho, z naklonjenostjo): Ja... pol si bil ti tist? No... mrbit pa nisi tuk zabit ko pravjo... Pa mrbit... si ti edin na tem ranču, k si

kej upa. (Roko položi LENČIJu na ramo. LENČI jo pogleda in na obrazu se mu zariše širok nasmeh. Ona ga boža po rami.) Si ti en fejst fant.

JURIJ (nenadoma skoči pokonci in plane k njej, jo zagrabi za ramo in odrine): A si me slišala? Sm ti probu lepo rečt. Ne žokat tam ko ni treba. Ne bomo pustil, de nam ferdirbate ka smo zrihtal. Pust ga lepo pr mir pa spizdi ven.

KODRIČKA (se upira, a prestrašena): Ne boš ti men govoru. Js lahk govurim s kom hočm pa kdaj hočm.

GRBA (prišepne CIRILU): Ju, šef prhaja.

JURIJ: Matr, prasica! (Se ji približa, jo zagrabi, da bo zamahnil, ona zakriči)

CIRIL (na glas): Šef, kaj pa vi delate pr Madžaru? (JURIJ otrpne, ko zagleda šefa zunaj. Spusti jo. KODRIČKA se počasi začne umikati. JURIJ počasi spusti roko, da mu pade ob bok in naredi dva počasna koraka nazaj. Nekaj časa vsi obmirujejo.)

3. dejanje

3.1. Skedenj in seno

Nedelja popoldne v kozolcu. Na kupu sena sedi LENČI, ki zre v mrtvega psička na tleh. Iztegne roko in ga boža od glave do repka.

LENČI (potih): Pa zakaj si mogu umrčat? Sej nisi tak majhn ku miške. Nism te preveč premetavu. (Upogne kužkovo glavo in ga pogleda v obraz) Ka pa če mi zdej Jurči ne bo pustu na zajčke merkat ko bo zvedu da si umrču. (Izkoplje malo sena, skrije kužka not in pokrije s senom) To ni tak hud problem, de bi mogu u grmyje se skrit. Bom Jurčiju reku, de sm ga našu takga. (Ga spet izkoplje, ga pregleda. Vleče za uho, požoka po kožuščku.) Sam bo vedu. Jurči zmeri ve. Bo reku: "Ti si biu. Pa da me ne bi probu farbat." In bo reku: "In sam zarad tega ne boš smel merkat na sej-veš-kaj." (Se začne jezit. Govori kužku.) Jebemti. Zakaj si mogu umrčat! Sej nisi tak majhn ku miška. (Dvigne kužka in ga vrže stran od sebe, se obrne s hrbotom proti njemu. Poklekne in se usede na tla, stoka sam pri sebi.) Zdej mi pa ne bo pustu... Zdej mi pa ne bo pustu. (Zunaj se sliši igranje balinčkov in ljudje, navdušeni. LENČI znova pobere kužka, ga odloži na seno in se usede. Žaluje.) Nisi bil dost vlki še. So mi rekl pa so mi rekl. Sam nism vedu de boš tak lušn umrču. Mrbit pa bo Jurčitu vsejen. Ka pa Jurčita briga za tega prokletga malga cucka.

CIRIL (od strani): Lenči, kje si? (LENČI hitro zakoplje kužka pod seno. CIRIL vstopi vzhičeno.) Se mi je zdel de boš tuki. Posluš... Sm se s Šibatom pogovarju. Nč ne bo. Ne bomo letel. Je Šiba se pogovarju s šefom. Pa je Šiba povedu šefu de sta vidva proklet dobra nakladača. Pa šef more dosečt normo. Sej veš kak nas je nadrl učeri. Pa je reku Šibatu zdej, de bo vaj mel pod učom. Sam ne bota pa letela. Hju! Pa de ne boš mislu, de jih Kodrička ni slišala od jega. Je reku de nima kej delat okol pesjaka al pa okol barake. Njo je še huj nadrl ku pa vajdva z Juritom. (Šele zdaj opazi LENČIJEVO zadržanost.) A nis srečn?

LENČI: Sevede.

CIRIL: Sej nis kej zbolel, al?

LENČI: Nejsm.

CIRIL: Morm še Juritu puvedat. Se vidmo pol.

(CIRIL odide. LENČI odgrne kužka. Se uleže v seno in se poleže globoko vanj. Si da kužka na prsa in ga boža. KODRIČKA pride na skrivaj. Zaradi kupa sena ne vidi LENČIJA. Nosi majhen kovček, obtolčen. Gre čez oder, zakoplje kovček v seno. Se vstane in pogleda, če se ga da videti. LENČI jo potiho gleda, skuša skriti kužka pod seno. Vidi njegov gib.)

KODRIČKA: Ka- Ka pa ti tuki delaš?

LENČI (trmasto): Sam sedim, nč druga.

KODRIČKA: Ka si vidu ka sm nrdila?

LENČI: Ja. En kufr si prnesla.

KODRIČKA (se mu približa): Sej ne boš nubenim puvedu, al ne de ne boš?

LENČI (še vedno trmasto): Js ne bom mel nč s tabo. Mi je Jurči tko reku. Ne bom nč govoru s tabo ne nč. (Še malo bolj pokrije kužka.)

KODRIČKA: A za tebe Jurči razmišla?

LENČI: Ne nč govoru ne nč.

KODRIČKA: Sej ne boš povedu za tist kufr, al? Ne bom več ostala tuki. Zvečer bom šla stran. Bom pršla sm po svoje stvari pa bom šla. Ne bo nuben več po men hodu. Bom šla u mest, mi je oblubu fajn pozicijo. (Vidi LENČIJEVO roko, ki boža kužka pod senom.) Ka pa maš tam?

LENČI: Neč. Ne bom nč govoru s tabo. Jurči je reku de ne smem.

KODRIČKA: Posluš. Vsi zuni špilajo balinčke. Ura je štir popoldne. Noben ne bo nikamor šou. So za gnar šli špilat. Ne rabiš se bat de bi te kdo vidu se z mano pogovarjat.

LENČI (se malo omehča): Pa če ne smem.

KODRIČKA (gleda njegovo roko): Pa ka maš tam spodi?

LENČI (Se spomni žalosti): Sam moj kužek. Sam moj micen mali kužek.
(Odmakne seno.)

KODRIČKA: Ja pa-- Sej je mrtu.

LENČI (žalostno pojasnjuje): Tuk mejhn je še bil. Sam špilu sm se z njim-pa je tak naredu ku de me bo ugriznu-pa sm naredu ku de ga bom mal žvajznu-pa-pa sm naredu. Pa je umrču.

KODRIČKA (tolažeče): Ne se nč sekirat. Sej je bil sam en mešanc. Cel svet je poln mešancu.

LENČI: Sej ni tolk to. Sam Jurči bo jezn. Mrbit me pa zdej ne bo pustu- da merkam na tist ka je reku de bom lahk.

KODRIČKA (se usede poleg njega v seno, govori nežno): Ne se sekirat. Oni zdej zuni špilajo balinčke. No bojo nikamr šli. In pol zvečer bom pa jst šla od tuki. Noben ne bo več po men hodu.

(V nadaljevanju je očitno, da ne poslušata drug drugega, pa vseeno, ko raste upanje, raste tudi njuna povezanost.)

LENČI: Mel bomo eno kmetijo pa robide bomo mel.

KODRIČKA: Men ni blo namenjen tko žvet. Jst sm z mesta pršla. Ja, pa je pršla ena skupina gledališka u mest, pa sm se menla z enim tipom k je notr špilu. Je reku, de bi lah komot šla z njimi. Pa mi tastara ni pustila k sm bla sam petnajst. Pa si lah ziher de ne bi bla tkole ku sm zdej, če bi z njimi šla.

LENČI: Bom vzel žakl pa ga nafilu z detlco pa-

KODRIČKA (hitro nadaljuje): Enkrt drugič sm pa z enim govorila k je učasih u filmih špilu. Sma šla skupi plesat. Pa mi je reku de bojo spet začel filme snemat pa da me bo u filme spravu. De sm naraun talent. Sprot ko pride nazaj u mest je reku de mi bo pisu. (Pogleda LENČIJA ponosno.) Nism nikder dubila tistga pisma. Men se zdi de mi ga je tastara skrila. Ja, no. Pa nism misla ostat tam ku pisma kradejo. Pa sm se s Kodričom poročila. Njega sm tud na plesu spoznala.

LENČI: Ku bi rad vidu, de ne bi bil Jurči jezn za kužeka.

KODRIČKA: Nism še nobenm tega povedala. Pa mrbit tud ne bi smela. Sam men Kodrič ni všeč. On sploh ni prjazn človk. Mrbit bi še ostala z njim, sam sta se včeri *in on in* njegov tastar drla na mene. Ne rabm jst tle ostat. (Se približa in govorí zarotniško.) Pa ne nobenim puvedat dokler ne grem. Ponoč bom šla pa bom štopala do mesta.

LENČI: Bomo šli kmal stran od tuki. Tuki je grdo.

KODRIČKA (navdušeno): Bom bla u filmih pa bom mela fine obleke-same take fine ko sm jih vidla na slikah. Pa bom žvela u lušnih vlkih hotelih pa... Pa bojo mel premjere pa bom mogla kej pametnga znat povedat... Pa nč me ne bo stal, ker bojo vse drugi plačal. (Za trenutek položi dlan na LENČIJEVO roko.) Same take fine obleke kot jih nosjo na slikah u tistih starih knjigah za filme... Ker un je reku de sm naraun talent.

LENČI: Bomo šli stran od tuki. Daleč stran.

KODRIČKA: Sicr, ko bom šla stran od tuki tastara ne bo več hotla govorit z mano. Si bo misla, to pa fini ludje ne delajo. To bo rekla. De nism fina. (Se upira.) Ku de smo mi fini. Lah se ona matra kuk če, de bi tko zgledal, moj tastar je pjanc. So ga mogl stran odpelat. No tko! Pa sm povedala.

LENČI: Js pa Jurči sma šla na sejm u Šentflorjan. Pa enkrat sm padu u reko pa me je Jurči rešu pol sma šla pa na sejm. Kake stvari majo vse tam. Sma vidla zajce z dolgim dlakam.

KODRIČKA: Moj fotr je včas plakate delu. Za reklame. Pol se je pa napisal pa take čudne slike delu, pa je barva šla u neč. Enkrt ko sm bla še čis mala sta se fejst kregala. Ma skos sta se kregala drgač. Pa sred noči pride on u mojo sobo pa mi reče: "Ne morm več tega. Dej grema midva, js pa ti, dej grema stran." Mnde je bil pjan. (Začne razmišljati, nežno) Se spomnim de sma hodla sred noči po cesti. Drevje je blo čist črn. Pa dež je padu. Sm bla kr zaspana. Pa me dvigne pa me pol nos naprej na ramah. Cela sm bla mokra od deža sam me ni motl. Mi reče: "Skup boma žvela. Js pa ti boma skup žvela zato ker ti si moja hčerka in nis nek tujc. Nč se ne bomo drl pa kregal," mi reče, "ker ti si moja mala hčerka." (Glas postane nežen) Pa reče, "Ja, pa boš pekla tortice js bom pa slike farbu po stenah." (Žalostno.) Zjutri so naj ulovil... Pa so ga zaprl. (Premor.) Pa bi rada de bi šla.

LENČI: Mrbit pa če bi tega kužeka vzeu pa ga vrgu pa pol Jurči mrbit ne bi nikol vedu.

KODRIČKA: So ga zaprl, pjanca so zaprl, pol je pa kmal umrl.

LENČI: Pa bi pol lahk zajčke merku brez problema.

KODRIČKA: A ti na nč druga ne morš mislt ko na te zajce? (Zunaj zagrmi.) Dež bo spet.

LENČI (potrpežljivo.): Boma mela hiško pa vrt, pa detlca bo rastla. Pa js vzamem žakl pa ga nafilam z detlco pa ga nesem de ga dam zajčkom.

KODRIČKA: Pa zaka te tolk zmešajo ti zajci?

LENČI (se ji približa): Js rad božam mehke stvari. Enkrat na sejmu sm vidu ene take zajce z dolgo dlako. In matr so bli fini, kr vrjem. (Obupano) Tud miške bi božu če ne bi nč druga mel bolšga.

KODRIČKA (se hihita): Js mislim, da si ti zmešan.

LENČI (iskreno): Ne, nism. Jurči prav de nism. Rad božam luštne stvari s svojimi prsti. Mehke stvari.

KODRIČKA: No, kdo pa ne. Vsi mamo to radi. Men je svila všeč. Pa žamet. Ka pa žamet rad božaš?

LENČI (se hahlja od veselja): Matr, verjem de rad. Pa tud mel sm ga. Ena guspa mi ga je dala. In ta guspa je bla-moja teta Klara. Kr men ga je dala... (Pokaže z rokami.) Takle kos je bil. Ju, kak bi rad mel zdle tist žametn kos. (Se namršči.) Sm ga zgubu. Že fejst dolg ga nism vidu.

KODRIČKA (se smeji): Ti si zmešan. Sam si po svoje prjazn. Ku en tak vlki dojenček si. Pa sej človk lahk zastop ka misliš. Včas ko si frizuro delam, včas kr sedim pred špeglom pa jih mal božam, k so taki fini mehki. (Gre s prsti čez lase.) Eni majo take trde lase. Tak ko Kodrič, njegovi lasi so čist trdi. Moji so pa taki fini mehki. Na, dej potipi. Točn tuki. (Vzame LENČIJEVO roko in si jo da na glavo.) Potipi tuki, kak so mehki. (LENČI previdno gre s prsti po laseh.) Pa ne me skušrat.

LENČI: Ju, kak je fino. (Boža močneje.) Ju, kak je to fino.

KODRIČKA: Pazi no, ne me skušrat. (Jezno.) Nehi, no, čist boš frizuro uniču. (Trzne na stran, LENČIJEVI prsti zagrabišo šop las in držijo. Panično.) Pust me. (Zakriči.) Takoj me spust. (Še enkrat zakriči. LENČIJEVA druga dlan gre čez njena usta in nos.)

LENČI (roteče): Joj, ne prosim, ne tega delat. Jurči bo jezn. (KODRIČKA se divje skuša rešit. Izpod LENČIJEVE dlani se sliši pridušeno kričanje. Joče od strahu.) Ju, prosim ne nč tega delat. Jurči bo reku, de sm probleme delu. (Umakne dlan, ona zakriči kot žival pred zakolom. LENČI spet pokrije usta, jezno.) Nehi to. Nočm de kričiš. Bom mel probleme zarad tebe, tak ko je Jurči reku. Nehi to delat takoj. (Se še bolj upira.) Ne kričat. (Divje jo strese. Njen vrat skoči na stran in ona se neha premikati. Pri miru je. Pogleda jo, previdno umakne roko od njenih ust.) Nočem te poškodvat. Sam Jurči bo jezn če boš kričala. (Ko ne odgovori, se nagne bliže k njej. Dvigne roko in jo spusti. Pade. Za trenutek zgleda zmeden.) Neki grdga sm naredu. (Pobira slamo dokler je delno ne pokriva. Zunaj se sliši igro balinanja in kot da bi LENČI prvič zares razumel. Se skloni in posluša zvoke.) Ju, neki res grdga sm naredu. Ne bi smel tega nrdit. Jurči bo jezn. Pa... je reku je... pa se u grmovje skrij pa počaki de on pride. Ju, kak bo jezn... U grmovje. Počaki da on pride... To je reku. (Pobere kužka, ki je ležal poleg KODRIČKE.) Vrgu ga bom. Je že zdej dost slabo tak ko je.

(LENČI si da kužka pod plašč, gre do zidu, pogleda ven čez špranjo, potem se prituhne do strani in izgine. Na odru je samo KODRIČKA, napol zakopana pod senom, mlada in spokojna. Rdeča lička in rdeče ustnice dajejo vtis kot da samo spi. Za trenutek je oder popolnoma tih. Od zunaj se sliši zvok igre, od znotraj zvok hleva.)

CIRIL (od zunaj): Lenči! Ej, Lenči, a si tuki? (Vstopi.) Mal sm še računu, Lenči. Posluši ka lah še nardimo. (Zagleda KODRIČKO, se ustavi. Se počoha po glavi.) Nism vedu de ste tuki. Pa so vam rekl de ne smete bit tuki. (Stopi blizu

nje.) Ne bi smel tuki spat. (Čisto blizu nje je, jo zagleda.) U jebemumatr. (Gre do vrat, potiho pokliče.) Jurij. Jurij! Prid sem... Jurij!

JURIJ (vstopi): Ka bi rad?

CIRIL (pokaže KODRIČKO): Puglej.

JURIJ: Ka je pa z njo narobe? (Stopi blizu nje.) U jebemumater! (Poklekne poleg nje. Potipa njeno srce, njeno zapestje. Končno počasi vstane, cel je napet. Do konca prizora je napet.)

CIRIL: Kdo bi to naredu?

JURIJ (hladno): A ne morš ugant? (CIRIL pogleda stran.) Mogu bi vedet. Sej mnnde globoko u seb sm vedu.

CIRIL: Ka buma pa zdej Jurij? Ka buma zdej?

JURIJ (odgovori počasi in brez čustev): Mnde... boma mugla... pač... povedat ostalim. Ga mormo ulovit pa zapret. Ne sme kr pobegnt. (Se skuša prepričati.) Mrbit ga bojo sam zaprl pa bojo prjazn do njega.

CIRIL (razburjeno): Dobr veš de ne. Dobr veš, de ga bo Kodrič hotu fentat. Sej veš kak je Kodrič.

JURIJ: Ja... Ja... To je res. Vem kak je Kodrič. Pa tud drugi. (Pogleda KODRIČKO.)

CIRIL (roteče): Sej jst pa ti lahk dobima tisto zemlo, a ne Jurij? Jst pa ti lahk grema tja pa lepo žvima. Al? (CIRIL nekaj časa čaka, nato spusti glavo, kot da že ve odgovor)

JURIJ (počasi odkima): To je blo neki najinga. (Nežno.) Se mi zdi de sm že čisto od začetka vedu. Se mi zdi de sm že prec vedu, de je ne boma nikol mela. Tak rad je poslušu o njej. Pa sm začel še jst verjet de mrbit pa jo boma dobila. (CIRIL hoče nekaj rečt, a ne reče. JURIJ, kot da bi ponavljal lekcijo.) Delal bom cel mesc pa bom vzel tistih pet taužnt. Celo noč bom prežveu u mestu, al pr Suzanci al bom pa celo noč špilu karte, dokler ne bojo vsi šli domov. In pol... Bom pršu nazaj in spet delu en mesc in bom spet mel pet taužnt u žepu.

CIRIL: Pa tak fajn poba je. Ne bi si nikder mislu de bi kej takga on naredu.

JURIJ (se zbere, zravna ramena.): Zdej pa posluš. Morma povedat ostalim. Morjo ga ulovit, ni druge. Mrbit mu pa ne bojo neč nrdil. Ne bom jim pustu, de bi Lenčija. (Ostro.) Zdej pa posluš. Znal bi si mislt de sm bil js tud kej vmešan. Grem do barake. Pol pa čez minutko pejd ti ven pa se zader ko de si jo glih zagledu. A boš tko naredu? De ne bi misl de sm bil js kej zram?

CIRIL: Sevede, Jurij. Točn tko bom naredu.

JURIJ: Dobr. Dej mi kako minutko. Pol se pa zader ku zmešan. Grem zdej.

(JURIJ odide na strani.)

CIRIL (ga gleda kako odhaja, pogleda nemočno proti KODRIČKI, nato žalostno in jezno.) Prokleta lajdra! A zdej pa maš, al? Vsi smo vedl, de boš neki nrdila.

Sami problemi so te bli. (Njegov glas se trese.) Lahk bi vrt okapu pa posodo bi jima pomivu. (Za trenutek se ustavi, nato si ponavlja stare, izgubljene misli.)

Pa če bi blo kej u mestu, bi lahko šli pogledat... Rekl bi jebeš delo pa bi šli... Pa čuneka bi mel pa kure bi mel... Pa pozim bi se ob pečki grel. Js pa on pa on bi sedel. Sam sedel bi tam... (Njegove oči slepe od solz, šibek se pomika proti izhodu. Se trudi zakričati. Ne gre. Kot da bi se mz krik zataknil v grlu. Nato mu končno uspe.) Alo! Alo, pridte sem! Hitr pridte sem!

(Zunaj zvok igre utihne.)

ŠIBA (zunaj): Kaj je narobe?

KODRIČ (zunaj): Kdo se to dere?

KAREL (zunaj): Ciril je!

ŠIBA (zunaj): Neki je narobe!

(Vstopijo ŠIBA, KAREL, KODRIČ)

KAREL: Kaj je Ciril?

(Pride GRBA. Se drži zadaj. Priteče JURIJ. Oblečen v suknjič in klobuk.)

ŠIBA: Kaj se je zgodil?

(CIRIL pomigne proti KODRIČKI. Vsi jo pogledajo. ŠIBA stopi do nje. Potipa zapestje, potipa lica. Z roko gre pod vrat. KODRIČ stopi blizu. Za trenutek zgleda v šoku. Gleda naokoli nebogljeno. Nato se prebudi.)

KODRIČ: Vem kdo je bil. Tist tavlki prasec je bil. Vem de je bil on. Vsi drugi so zuni balinčke metal. (Začne besneti.) Ubou ga bom. Grem po svojo puško. Matr, sam ga bom ubou. U čревa ga bom ustrelu. Ajde, gremo! (Steče ven. Zunaj grmi.)

KAREL: Grem po svojga lugerja. Pa pelerine si oblečte, dež bo. (Tudi on steče ven.)

ŠIBA (potiho JURIJU): Zgleda de je bil res Lenči, ja. Njen vrat je počen. Lenči bi komot lah to naredu. (JURIJ pokima, ŠIBA dalje vprašuje.) Tak ko takrat u Žagi k si mi razlagu. (JURIJ skoraj nevidno pokima.) No, zgleda de ga mormo. Kam se ti zdi de bi lah šou?

JURIJ (Komaj izgovarja.): Ne vem.

ŠIBA: Zgleda de ga mormo.

JURIJ (Stopi blizu, govori s strastjo): A ga ne bi sam ulovil pa zaprl? Ni čist pr seb Šiba, ni to naredu ker bi bil žeht.

ŠIBA: Če bi lah Kodriča zadržal. Sam Kodrič ga hoče fentat. (Razmišlja.) Pa rečmo de ga zaprejo, pa prvežejo. To ni dost.

JURIJ: Ja. Vem. Vem.

ŠIBA: Jst mislim, de se ga lah sam na en način reš.

JURIJ: Ja, vem.

KAREL (priteče not): Prasec mi je pištolo ukradu. Ni je u torbi.

(Pride KODRIČ. Puško drži v tisti roki, ki je zdrava.)

KODRIČ (Poveljevalno): Ajde gremo. Madžar ma eno puško u pesjaku. Karel, ti jo vzam.

VINKA: Edin kam se je lahk skril tuki je dol ob reki. Mrbit je tja šou.

KODRIČ: Pa de mu ne bi kake prilke dal. U trebuh ga ustrelite, bo prec padu.

VINKA: Js nimam pištole.

KODRIČ: Pejd tastarem povedat ti bo on dal pištolo. Ajd gremo zdej. (Se sumničavo obrne k JURIJU.) Ti greš z nami pob!

JURIJ: Ja, sevede grem. Sam dej posluš me Kodrič. On je bušjen u glavo. Ne ga ustrelat, sej ni vedu ka dela.

KODRIČ: Ne ga ustrelat! Karlovga lugerja ma, a nima?

JURIJ (šibko): Mogoče je pa Karel izgubu pištolo.

KAREL: Še dans zjutri sm jo vidu. Spizdu jo je.

ŠIBA (pogleda KODRIČKO.): Kodrič, mrbit bi pa ti raj tuki s svojo ženo ostal.

(Luč se vesи v večer. KODRIČ okleva. Skoraj popusti, nato spet trmasto.)

KODRIČ: A, ne, direkt u čревa ga bom ustrelu. Jst ga bom. Ajde gremo zdej.

ŠIBA (CIRILU): Ti raj tuki ostan. Ostali pa najbolš de gremo sprot.

(Gredo ven, ŠIBA in JURIJ zadnja. Ostane samo CIRIL, ki počepne ob KODRIČKO, premetava seno brez smisla in jo gleda.)

CIRIL: Revše bogo.

3.2. Znova ob reki

Večer. Rečni breg kot v prvem prizoru prvega dejanja. V daljavi slišimo pse. Grmi. Oder je prazen, tišina in večerna svetloba. LENČI pride potihom. Stopiclj kot medvedji mladič. Ozira se za seboj. Iz plašča vzame mrtvega kužka, ga položi na tla in gre do reke. Pije iz nje. Nato se vrne h kužku in se usede poleg njega na tla.

LENČI: Ju, kak me bo Jurči kregu... Ziher me bo. Ne- ne bom mu puvedu. Zakopu te bom. (Začne kopati luknjo v pesku. Počasi in nežno.) Ampak nism pa puzabu. Zihr da ne. Ku sm direkt sm pršu. Skrij se u grmovje pa Jurčita počaki. (Počasi oblikuje grob, oblikuje jamico, nato položi kužka vanjo. Žalujoče.) On me bo fejst me bo kregu. Pa bo reku, če bi bil sam, ne bi mel problemu. (Popravi kužka, da bi bolje legel v grob. Uporniško.) Ja, no... Js grem lah tud direkt u hrib gor pa u kakšno jamo žvet. Ja sam pol ne bi mel nikol kečapa za jest. (Začne teptati pesek na kužkov grob. Tapka v ritmu z besedami.) Pa-bom-šou-u-hrib-bom-šou, (Z vsako besedo tapka po grobu. Nato še zasiplje nekaj peska čez grob in poravna, da se kužka več ne vidi.) Takole. (Zagrabi listje in ga potrese preko groba. Gre na kolena, pogleda od strani, da preveri če se vidi.) Takolele. Ne bum neč Jurčitu povedu. (Se obupano nazaj usede.) Sam on bo vedu. On zmeri use ve.

(Od daleč se sliši glasove, ki se približujejo. Na oder stopi JURIJ, potihom, a hitro. Počasi začne deževati.)

JURIJ (zahripano zašepeta): Skrij se v ščavje. Hitr!

LENČI: Neč nism naredu Jurči. (Glasovi se znova bližajo.)

JURIJ (panično): Jebemti, pejd že u ščavje! (Glasovi so že skoraj tam. JURIJ napol porine LENČIJA v visoko rastje.)

VINKA (od zadaj): Tamle je Jurij. (Vstopi.) Ne it preveč naprej, ko nimaš pištole. (Vstopijo ŠIBA, KAREL in KODRIČ, vsak je oborožen. Dež že močno pada. Vsi so v pelerinah, mokri.)

KAREL: Mogu je it tuki mim. Tisti odtisi so bli sem usmerjen.

ŠIBA (bere z JURIJEVEGA obraza): Lejte no. De takle skup tišimo, ga ne bomo nikder najdl. Mormo it narazn.

KODRIČ: Tale ščavje je fejst na gost zaraščen. Mrbit se tuki not skrivle. (Stopi proti ščavju. JURIJ gre hitro za njim.)

ŠIBA (opazi gib, hitro reče): Lejte! (Poškili v daljavo.) Tamle dol je že cesta pa sama ravnina, pol si pa že spet nazaj pr reki. Gremo bol narazn hodit, bomo hitrej pršl do tja.

KAREL: Šiba ma prav. Mormo it narazn, se razpršit.

ŠIBA: Najbolš de gremo eni prot cest drugi pa ob reki.

KODRIČ: Ne pozabt ka sm reku. U čревa cilite.

ŠIBA: Ajde, gremo narazn. Midva z Juritom grema ob reki, vi pa okol pa do ceste. Pa se na sredin srečamo.

KAREL: Pa če se zgubimo, se nazaj tuki dobimo. Zapomnte si tale plac.

KODRIČ: Js ga bi sam rad dubu u roke, prasca prokletga. (Ostali gredo na drugi strani dol, ŠIBA in JURIJ hodita počasi naokoli. Poslušata glasove, ki postajajo čedalje šibkejši.)

ŠIBA (potihno JURIJU): Kje je? (JURIJ ga nekaj časa gleda. Dolgo traja, preden mu zaupa in pomigne proti ščavju.) Bi rad de grem mal naokol?

(JURIJ počasi pokima, gleda v tla. ŠIBA gre proti strani, pride nazaj, hoče nekaj povedati, namesto tega položi roko na JURIJEVO ramo, nato odhiti z odra.)

JURIJ (ves napet gre proti bregu reke in se usede na tla): Lenči! (Ščavje se premika, LENČI priteče ven, moker. Dež lije.)

LENČI: Kam pa grejo uni tadrugi? (Dolga pavza.)

JURIJ: Lovit.

LENČI: Zaka pa ne grema za njimi? Js rad luvim. (Čaka na odgovor. JURIJ strmi preko reke v daljavo.) A to zto k sm naredu neki grdga?

JURIJ: Nč ni zdej to važn.

LENČI: A zato ne smema it z njimi luvit?

JURIJ (prazno): Nč ni zdej to važn. Dej, Lenči, used se. Tle se used. (Luč jenja. V daljavi slišimo krike. JURIJ se obrne, posluša. Šum deža, naliv.)

LENČI: Jurči!

JURIJ: Ja?

LENČI: A me ne boš nč kregu?

JURIJ: Kregu?

LENČI: Sevede... Tak ku me zmeri. Tak- "Če ne bi blo tebe, bi vzeu svojih pet taužnt tolarju, pa bi šou..."

JURIJ (nežno, občudujoče): Matr, Lenči, ne morš se spomnt nobene stvari ki se je nardila, a zapomneš si pa vsako mojo besedo!

LENČI: No, ka ne boš zdej to reku?

JURIJ (recitira): "Če bi bil zdej sam. Matr bi mi blo lušn. (Njegov glas je monoton.) Dubu bi si šiht, pa nobenih problemu ne bi mel."

LENČI: Kr dej naprej, kr dej. "In ko bi blo konc mesca..."

JURIJ: "In ko bi blo konc mesca bi vzeu svojih pet taužnt tolarju pa bi šou direkt na babe..."

LENČI (nestrpno): Kr dej Jurči, a me ne boš nč več bol še kregu?

JURIJ: Ne!

LENČI: Ker js lah grem. Js lah grem direkt gor u hribe in najdem kakšno jamo, če me nočeš več met.

JURIJ (težko govoril): Ne, js bi rad de ostaneš tuki z mano.

LENČI (navihano): Pol pa puvej tak ku si mi že prej.

JURIJ: O čem?

LENČI: Kak so drugi pa kak sma midva!

JURIJ (znova recitira): "Taki ko sma midva, ki so brez familije. Dobijo en kup gnarja pa ga prec spušijo. Pa nimajo nobenga na svet ki bi se sekiral kak je z njimi!"

LENČI (veselo): "Ampak midva pa nisma taka!" Dej zdej puvej kak sma midva.

JURIJ: "Ampak midva pa nisma taka."

LENČI: "Zato ker..."

JURIJ: "Zato ker jst mam tebe..."

LENČI (zmagoslavno): "Jst mam pa tebe. Drug druga mama." Tak je ja, ku se en sekira za njega. (Sliši se veter, čez njega kriki, ki se bližajo.)

JURIJ (sname klobuk): Dej dol klobuk Lenči. Lej kak je fajni luft.

LENČI (sname klobuk, ga odloži pred sabo na tla): Dej puvej kak bo blo. (Znova zvok ljudi. JURIJ posluša.)

JURIJ: Tam čez reko poglej Lenči, pa ti bom povedu, de boš skor vidu. (LENČI se obrne, gleda čez reko, čez ljudi.) "Boma mel en kos zemle..."

(Seže v žep, povleče ven KARLOVEGA lugerja. Z roko ga drži pri tleh za LENČIJEVIM hrptom. Gleda v tilnik. 'Točno tamle' se spomni Karlovič besed. Sliši se ljudi zadaj. Zdaj je že divji naliv. Komaj se ju vidi.)

LENČI: Kr dej! (JURIJ dvigne pištolo, roka se trese, jo spusti nazaj) Kr dej no! Povej kak bo blo. "Boma mela en kos zemle..."

JURIJ (s težavo): "Pa boma mela kravco. Pa mrbit kakšnga čuneka pa kakšne kure. In tam dol na ravnem bo detlca rastla."

LENČI (kriči) "Za zajčke!"

JURIJ: "Za zajčke."

LENČI: "Pa bom lahk merku na zajčke...?"

JURIJ: "Pa boš lahk merku na zajčke!"

LENČI (se reži od sreče): In boma od zemle vesela in debela!"

JURIJ: Ja. (LENČI hitro obrne glavo) Glej tam čez Lenči. Kot de se skor vid.

LENČI: Kje?

JURIJ: Direkt čez reko. A ni ku de bi skor lahk vidu?

LENČI (se obrača): Kje Jurči?

JURIJ: Tam čez je. Ti sam glej, Lenči. Ti sam glej tja.

LENČI: Ja, gledam Jurči, gledam.

JURIJ: Tako ja. Kak bo lušn tam. Ne bo nobenih problemov, nobenga kreganja.

Noben ne bo nobenem nč naredu, al pa kej ukradu. Kak bo lušn.

LENČI: Ja, vidim zdej Jurči. Res vidim! Direkt tamle čez. Res vidim, ja! (JURIJ ustrelji. LENČI se prvrne, pade dol. Slišimo ljudi v daljavi. Grmenje. Naliv. In nato ... večna tišina.)

KONEC